ҲАММА ЕРДА МАШИНАЛАР УНУМЛИ ИШЛАСИН!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 194 (6798).

30 СЕНТЯБРЬ ПАЙШАНБА

1976 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

СУРЪАТНИ БЎШАШТИРМАЙЛИК, БУТУН КУЧ ТЕРИМГА САФАРБАР ҚИЛИНСИН

НАВБАТ МАЖБУРИЯТГА

Теримни бошлашдан олдин бу муҳим ишга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш юзасидан тадбирлар белгилаб олдик. Бизнинг бу тадбирларимиз область партия комитети томонидан маъқулланди. Юксак ишончни оқлаш учун барча техника воситалари, ишчи кучларини сафарбар этдик. Аввал баҳордан бери фидокорона меҳнат қилиб, қалб ҳароратини тўкиб кенг далаларда олинган юксак мажбуриятга яраша мўл ҳосил етиштирган фидокор колхозчиларимиз дастлабки ғалабага эришдилар. Давлат омборларига 2221 тонна юқори нав «оқ олтин» топшириб халқ хўжалик планини шараф билан бажардилар. Колхозимиз бўйича ҳар гектар ердан 35,5 центнердан ҳосил йиғиб олинди.

Биз эришган ютуқда планни ҳаммадан олдин бажарган Аҳмад Ғафуров, Каромат Ҳожиева ўртоқлар бошлиқ ҳамда улар билан изма-из бораётган Жияншоҳ Шоҳимардонов, Тўрабек Бектаев ўртоқлар бошлиқ бригада аъзоларининг муносиб ҳиссаси бор.

Шуни қувонч билан айтиш керакки, колхозчиларимиз, механизаторларимизнинг маҳорати, малакалари қизғин меҳнат жараёнида ўсиб, такомиллашиб бораяпти. Шунинг учун ҳам планни қисқа муддатда бажаришга эришдик.

Далаларимизда 21 машина тинимсиз ишламоқда. Булар ёрдамида топширилган пахтанинг 93 проценти териб олинди. Мамат Номозов, Муслим Тожиев, Илёс Айвазов, Имомали Ғанибоев сингари механик-ҳайдовчиларимиз меҳнатда, интизомда бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар. Уларнинг ҳар бири мавсум бошидан бери 120—130 тоннадан пахта териб хирмонимизга барака киритмоқдалар. Колхозда бу йил ҳар бир машинада кунига ўрта ҳисобда 8—10 тоннадан пахта терилмоқда. Бир теришда ҳар гектар ердан 28—30 центнердан ҳосил йиғиб олинмоқда. Мўл ҳосил етиштиришда бошқалар қатори Абзал Ҳайдаров, Нуриддин Камолов, Сулаймон Умаров, Жандар Турсунбоев сингари моҳир сувчиларимизнинг ҳам ҳиссалари катта.

Терилган пахталарни пешма-пеш қабул пунктига элтиб топшираётган Лутфи Аркипов, Назар Усмонов, Ойдин Аҳмедов сингари тракторчиларимизнинг ишидан ҳам мамнунмиз.

Дастлабки марра эгалланди. Олдимизда асосий довон турибди. Биз бу йил ҳосилдорликни 50 центнерга етказишга, ўтган йилга нисбатан 1000 тонна кўп пахта сотишга аҳд қилганмиз. Шу мақсадда пахта йиғим-теримини сира бўшаштирмай давом эттиряпмиз. Биринчи, иккинчи терим тамом бўлгач, ерга тўкилган пахтани терадиган, кўсак терадиган, кўсак чувийдиган машиналар ишга тушади. Бу агрегатлар шай бўлиб турибди.

Умуман етиштирилган ҳосилнинг 90 проценти машиналар ёрдами билан йиғиб олинади.

Колхозимизда йиллик гўшт тайёрлаш плани 127 процент, сут 140 процент бажарилди. Дон, пилла, сабзавот планлари, чорва қишлови учун дағал хашак, силос бостириш планлари ҳам тўла ва ошириб адо этилди. Энди бутун куч қолган пахта ҳосилини сира нобуд қилмай териб олишга, эллик центнерлик мажбуриятни сўзсиз бажаришга, келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин яратишга сафарбар этилади.

Исмоил ШУБЛАДЗЕ,
Қуйи Чирчиқ районидаги «Москва» колхозининг раиси.

МАШИНАЛАР ПАХТА ДАЛАЛАРИДА

Пахтазорларда долзарб кунлар бошланди: ҳосил тез суръатлар билан йиғиштириб олинмоқда. Бу иш КПСС XXV съезди томонидан пахтакорлар олдига қўйилган катта вазифаларни муваффақиятли бажариш учун кураш шиори остида ўтказилмоқда. Ўнинчи беш йилликда пахта етиштиришнинг ўртача йиллик миқдорини 8,5 миллион тоннагача кўпайтириш мўлжалланган. Ана шу мақсад сари дадил ҳаракат қилиб бормоқ учун ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилиданоқ мустаҳкам пойдевор яратиш керак. Колхоз ва совхозларда янги мелиорация системалари қурилмоқда, суғориладиган майдонлар кенгайтирилмоқда, хўжаликлар замонавий техника билан таъминланиб, тобора кўп минерал ўғит олмоқдалар. Кўп районларда оби-ҳаво шароитининг ноқулай келганлиги орқасида рўй берган қийин аҳвол партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг актив иш олиб борганлиги, деҳқонларнинг фидокорона меҳнати туфайли бартараф қилинди ва мўл ҳосил етиштирилди. Эндиликда бу ҳосилни нобуд қилмай, тез йиғиштириб олиш керак.

Илғор пахтакор районлар кубанликларнинг ватанпарварлик ташаббусидан ўрнак олиб, давлатга қимматли маҳсулот сотиш юзасидан оширилган социалистик мажбуриятларни қабул қилмоқдалар. Ўзбекистон меҳнаткашлари ватанга 5 миллион 300 минг тонна, Туркманистон меҳнаткашлари 1 миллион 100 минг тонна, Тожикистон меҳнаткашлари 835 минг тонна пахта тайёрлаб беришга аҳд қилдилар. Озарбайжон, Қозоғистон ва Қирғизистон ҳам юксак марраларни белгилаб олишди. Кўп коллективлар терим ишларини кучайтириб, техникадан моҳирлик билан фойдаланишга катта эътибор бермоқдалар. Бу эса меҳнат унумдорлигини анча ошириш, иш муҳлатларини қисқартириш ва маҳсулотнинг таннархини камайтириш имкониятини туғдиради.

Хўжаликларда машина билан териладиган пахтанинг ҳиссаси ортиб боряпти. Ўтган йилнинг кўз фаслида комбайнлар ёрдами билан Қозоғистонда ҳосилнинг 69 проценти, Қирғизистонда 62, Туркманистонда 47, Ўзбекистонда 46 проценти териб олинган эди. Бу йил Ўзбекистон пахтакорлари уч миллион тонна, яъни ўтган йилдагидан қарийб учдан бир ҳисса миқдорда кўпроқ пахтани машинада териб олишга қарор бердилар; бошқа республикаларда ҳам шу йўлдан борилмоқда.

Ҳозирги пайтда асосий вазифа — ҳар бир агрегатнинг самарали ишлашини таъминлашдан иборат. Механизаторларнинг маҳорати, уларнинг юксак кўрсаткичларга эришиш йўлидаги сабот-матонати бу соҳада ҳал қилувчи омилдир. Масалан, Тошкент областидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг комбайнчилари 4.500 тонна пахтани, ёки бутун ҳосилнинг 95 процентини машинада териш мажбуриятини олдилар. Шу хўжаликнинг энг яхши механизатори С. Усеинов шу пайтгача 250 тонна пахта териб олди. Туркманистоннинг Тахта-Бозор районидаги Киров номли колхознинг механик ҳайдовчиси А. Омадов социалистик мажбуриятлар ҳисобига юз тоннадан зиёд пахта жўнатди. Тожикистонлик механизатор З. Хакумов ва Озарбайжонлик Ш. Ризаевларнинг ҳар бири ўзларининг тўрт қаторли агрегатлари бункеридан 600 тоннадан пахта тўкадилар. Минг-минглаб механизаторлар машина терими усталаридан ўрганмоқдалар, уларнинг намунаси қишлоқ хўжалик техникасидан қай тариқа яхши фойдаланиш йўлларини кўрсатиб бермоқда.

Ишни пухта уюштириш, техникадан энг кўп фойдаланиш — терим муддатларини қисқартириш, нобудгарчиликни камайтириш, юқори сифатли хом ашё тайёрлашнинг асосий шартларидан биридир. Аммо партия ташкилотлари, хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари ҳамма жойда ҳам машиналардан ғоят самарали фойдаланиш тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилмоқдалар, деб бўлмайди. «Правда» олаётган сигналлар айрим жойларда бир қанча комбайнлар ишга туширилмаганлигини, агрегатларнинг бир қисми бекор турганлигини, аввалдагидек ҳозирда ҳам қўл меҳнатига катта ўрин берилаётганлигини исбот қилади.

Механизаторларнинг узлуксиз ишлаб туриши бунинг учун қулай шарт-шароитлар вужудга келтирилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Ваҳоланки Озарбайжон ССРнинг Соатли ва Нефтечала районларидаги хўжаликларда аввалги йиллардагидек бу йил ҳам пахтаси машинада териб олинадиган участкалардаги ғўза бегона ўтлардан тозаланмаган, вақтинча қазилган ариқлар кўмиб текислаб юборилмаган, комбайнларнинг ишлаши учун бурилиши майдонлари тайёрланмаган. Шу республиканинг Зардоб районида машиналарнинг ярмидан ками ишлаб турибди ва бу ерда агрегатларнинг кундалик ўртача иш самараси ҳам нормадагидан жуда кам. Ўзбекистон ССРнинг Фарғона областидаги хўжаликларда ҳам далалар теримга суст тайёрланмоқда, комбайнлар ўз вақтида ишга туширилмаётир. Ваҳоланки, ҳар бир соат ғаниматдир. Ҳар бир колхоз ва ҳар бир совхозда камчиликларни тезликда йўқотиш, ҳосилни машинада териб олиш суръатларини кучайтириш чораларини кўриш зарур.

Пахта майдонларидаги ишлар қизғин тус олмоқда. Бир кунни ҳам қўлдан бой бермай, барча механизмларни ишга солиш, уларга техникавий жиҳатдан яхши хизмат кўрсатиш керак. Теримнинг ҳозирги қўламларини эътиборга олганда шу чорагина ишларни ўз вақтида туғаллашни таъминлай олади. Фурсатдан ютиш эса кўпроқ ҳосил олиш демакдир. Колхоз ва совхозлар пахтани машинада териб олиш планларини сўзсиз бажаришга, пахта конвейеридаги барча бўғинларнинг пухта ишлашига эришишлари лозим.

Пахтанинг сифати алоҳида эътиборни талаб этади. Практика шуни исбот этадики, ғўза баргларини тўктиришни, машина теримини кучайтиришни пайсалга солиш мумкин эмас. Бундай ҳолат пировард натижада пахта сифатининг пасайиб кетишига сабаб бўлади. Комбайнларнинг ишлаши учун кенг майдон очиб бериб, колхоз ва совхоз раҳбарлари, мутахассисларининг, шунингдек қишлоқ хўжалик органларининг иш технологиясига пухта риоя қилиниши устидан назоратини кучайтириш зарур. Маҳсулотнинг юксак сифати учун кураш — ҳар бир деҳқоннинг ва ҳар бир тайёрловчининг ишидир: бутун ҳосилни ҳеч нобуд қилмай териб йиғиштириб олишгина эмас, биринчи сортли пахтани кўпроқ тайёрлаб бериш, уни ёғингарчиликдан яхши сақлаш, пахта тозалаш заводларига зудлик билан етказиб беришни таъминлаш ҳам муҳимдир.

Пахта теримини муваффақиятли ўтказиш, давлатга пахта сотиш юзасидан план ва социалистик мажбуриятларни бажариш —пахтакор районлардаги партия ташкилотларининг биринчи навбатдаги ишидир. Қишлоқ коммунистлари техникадан самарали фойдаланиш учун ўтказилаётган мусобақага бошчилик қилиб, зарбдор меҳнатлари билан шахсан намуна кўрсатиб, ўзларининг жанговар сўзлари билан барча меҳнаткашларни эргаштириб боришлари, ишлаб чиқариш новаторларининг тажрибасини актив ёйишлари керак. Юксак иш натижалари ва пахтанинг аъло сифатли бўлиши учун машинада терувчи илғорларни маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантириш соҳасида амалий чоралар кўрилаётган жойларда тўғри иш қиладилар. Далалардаги жўшқин вахтадан кейин деҳқонларнинг дам олиши учун ҳамма шарт-шароитларни вужудга келтириш, уларга маиший ва маданий хизматни яхши йўлга қўйиш лозим, албатта.

Пахта терими пахтакорларнинг фидокорона меҳнатига якун ясайди. Пахтакорлар КПСС XXV съездининг қарорларини шараф билан амалга оширишга, ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида ватанни мўл ҳосил билан қувонтиришга аҳд қилганлар.

[«ПРАВДА»нинг 28 сентябрдаги бош мақоласи].

Суратда: «Ленинизм» колхозининг илғор механик ҳайдовчиси Тўлқин Комилов. У ҳар куни 12—13 тоннадан пахта термоқда; (ўнгда) колхоз далаларида машина терими пайти.

Автор фотолари.

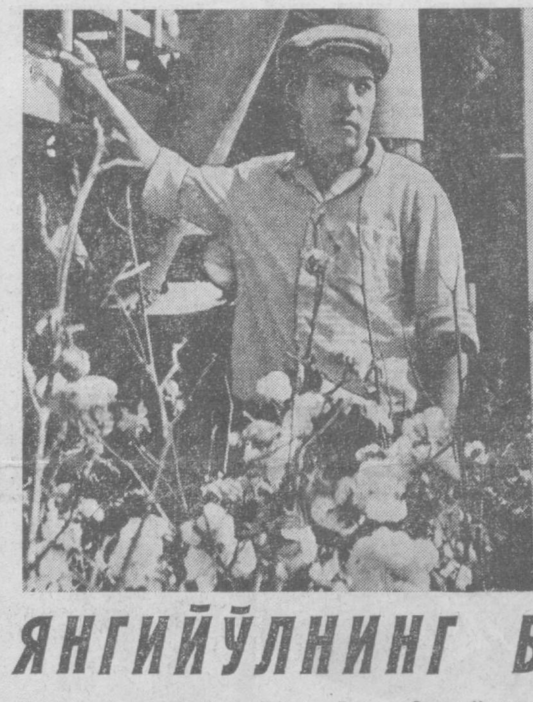

ЯНГИЙЎЛНИНГ БАЙРОҚДОРЛАРИ

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози аъзолари пахта йиғим-теримини зўр уюшқоқлик билан олиб бориб, халқ хўжалик планини шараф билан бажардилар. Давлат омборларига 3700 тоннадан зиёд пахта топширилди. Ҳар гектар ердан 30,6 центнердан ҳосил йиғиб олинди.

Ҳозиргача йиғиб олинган пахтанинг 2460 тоннаси машиналар ёрдами билан териб олиниб, бу соҳадаги план ҳам 150 процент қилиб бажарилди. Серикбой Бойманқулов, Нажот Газизов, Эргаш Қуримбоев сингари механик-ҳайдовчилар ҳозиргача 120—140 тоннадан пахта тердилар.

Колхозда йиллик планнинг муваффақиятли бажарилишига Жўра Жонисбоев, Фарида Абдураҳмонова, Мирзааҳмад Ҳожимирзаев, Зиёбой Ризаев бошлиқ бригада аъзолари гектаридан 35—37 центнердан ҳосил олиб, колхозда йиллик планнинг муддатидан илгари бажарилишига муносиб ҳисса қўшдилар.

Дастлабки ғалабадан руҳланган колхоз аъзолари қолган ҳосилни сира нобуд қилмай териб олиш, пахта ҳосилдорлигини 45 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

* * *

Райондаги Назарали Ниёзов номли колхоз пахтакорлари ҳам ғалаба рапортига имзо чекдилар. Ҳозиргача давлатга 1380 тонна пахта топширилди. Шу жумладан 760 тонна уруғлик пахта етказиб берилди. Бу колхозда 400 тонна пахта машина билан терилди. Колхозда пахта йиғим-териминнинг муваффақиятли бажарилишида Ж. Абдураззоқов, Й. Ўрмонов, М. Аҳмедов каби механик-ҳайдовчилар, С. Умурзоқова, Г. Усмонова, С. Умарова сингари теримчилар муносиб ҳисса қўшдилар. Колхоз пахтакорлари ҳосилдорликни 45 центнерга етказишга қатъий қарор қилиб, терим суръатини бўшаштирмай давом эттирмоқдалар.

З. ҚУРТНЕЗИРОВ,
Э. ЭРНАЗАРОВ.

ҚУЙИ ЧИРЧИҚ ВА ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ МЕХАНИЗАТОРЛАРИНИНГ ЗАФАРИ

Қуйи Чирчиқ райони пахтакорлари машина терими йиллик планини бажардилар. Шу кунгача кўзда тутилган 39 минг 550 тонна ўрнига 40 минг 859 тонна «оқ олтин» «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Райондаги «Москва», Ленин номли, Энгельс номли, «Заря коммунизма» колхозлари механик-ҳайдовчилари бу ютуққа муносиб ҳисса қўшдилар. Шу кунларда район хўжаликлари далаларида 400 дан ортиқ терим агрегатлари тўла қувват билан ишлаб турибди.

* * *

Шунингдек, Юқори Чирчиқ райони механизаторлари ҳам зафар қучдилар. Бу район механизаторлари пландаги 18 минг 900 тонна ўрнига 19 минг 500 тонна пахтани «пўлат этак»лардан тўкдилар. Район пахтазорларида 210 та терим машинаси ишлаб турибди.

Ҳар икки район хўжаликларида кунига машина терими планининг 8—9 проценти миқдорида пахта терилмоқда.

МАШИНАДА КИМ ҚАНЧА ПАХТА ТЕРДИ?

Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги колхозидан
Сервер УСЕИНОВ — 305 тонна,
Сеид ШАРОПОВ — 243 тонна.,
Ўрта Чирчиқ районидаги Энгельс номли колхоздан
Батал НУРИЕВ — 239 тонна,
Жуман ЭРГАШЕВ — 194 тонна.
Оққўрғон районидаги Вотинцев номли колхоздан
Турқора РАҲИМБЕРДИЕВ — 233 тонна,
Қўчқор ҚОДИРОВ — 208 тонна.

„ОҚ ОЛТИН" ХИРМОНИГА

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 29 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи стун — районлар: иккинчи стун — бир кунда тайёрланган пахта: учинчи стун — шу жумладан машинада: тўртинчи стун — мавсум бошидан буён терилган пахта: бешинчи стун — шу жумладан машинада.

Қуйи Чирчиқ	7,08	9,17	82,73	103,31
Юқори Чирчиқ	6,51	8,18	82,54	103,16
Бўка	2,80	2,82	70,68	79,69
Янгийўл	4,70	5,09	69,49	58,57
Оққўрғон	3,22	3,58	69,08	79,51
Ўрта Чирчиқ	4,73	5,93	68,07	81,96
Пискент	2,82	3,53	58,79	64,90
Бекобод	3,50	3,79	58,50	58,97
Чиноз	3,50	4,38	58,08	48,33
Область бўйича:	4,14	4,94	68,07	76,30

ШОЛИНИ ЎРИБ ОЛИШ ВА ТАЙЁРЛАШ ЮЗАСИДАН 29 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

[Биринчи стун — шоли тайёрлаш топшириғи, иккинчи стун — тайёрланган шоли [тонна], учинчи стун—топшириққа нисбатан тайёрланган шоли проценти, тўртинчи стун —бир кунда тайёрланган шоли, бешинчи стун — мавсум бошидан бери [экин майдонига нисбатан процент ҳисобида].

Ўрта Чирчиқ	3100	4,2	24,4	5,0	50,8
Бекобод	14000	2,2	23,5	2,5	33,0
Қуйи Чирчиқ	16000	2,0	11,0	4,2	22,7
Бўка	2000	3,4	9,8	3,9	40,2
Оққўрғон	2500	0,5	1,1	3,9	17,0
Янгийўл	—	—	—	2,9	33,1
Юқори Чирчиқ	1900	—	—	5,0	18,9
Область бўйича:	32000	2,7	18,8	3,4	21,7

ТУРСУНОЙ ПЛАННИ БАЖАРДИ

Чиноз районидаги Киров номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова бошлиқ бригадаси пахта сотиш йиллик планини бажарди. 95 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36,7 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Давлатга 350 тонна аъло сортли «оқ олтин» топширилди. Белгиланган халқ хўжалик плани 10 иш кунида адо этилди. Биринчи теримнинг ўзидаёқ ҳосилдорлик гектар бошига 37 центнерни ташкил қилаяпти. Мавсумда 450 тонна пахта териш мажбуриятини олган моҳир механизатор Т. Охунова шу кунгача бункердан 300 тоннадан ошиқ пахта тўкди.

Далаларда ҳосилни териш ва давлатга топшириш жадал давом этмоқда. Бригада аъзолари гектаридан 69 центнердан ҳосил олиш учун курашиб, бу мажбуриятни ҳам тезроқ адо этиш учун интилмоқдалар.

ЁЗУВЧИ ХАЛҚ КУРАШИДА ПЕШҚАДАМ БЎЛСИН

Осиё ва Африка мамлакатлари ёш ёзувчиларининг Тошкентдаги учрашуви биринчи ялпи мажлисида гапирган кўпдан-кўп нотиқлар нутқида такрорланган сўзлар ушбу ахборотга сарлавҳа қилиб олинди. Тошкент учрашувининг асосий мавзуси ёш ёзувчининг миллий маданият қурилишидаги тутган ўрнига бағишлангандир. Лекин бундан ҳам батафсилроқ гаплашиб олинмоқда. Прозаикларни, шоирларни, драматургларни ривожланаётган мамлакатлар адибларининг вазифалари ҳам, янги адабиётда замонавийликни акс эттириш, фан-техника революцияси асрида унинг роли тўғрисидаги масала ҳам тўлқинлантиради.

Бутун башарият олдида турган проблемалардан ажралган ҳолда миллий маданиятни қуриш мумкин эмас. Тошкент учрашувида қатнашаётган совет делегациясининг раҳбари, шоир Роберт Рождественскийнинг бу фикрини анголалик прозаик ва шоир Боавентура Да Силва Кардозу қўллаб-қувватлаб чиқди.

Нигер ёш ёзувчиларининг асарларида ўз озодлиги учун курашаётган халқлар билан бирдамлик, қардошлик, уларни қўллаб-қувватлаш мавзулари ўз ифодасини топмоқда. Ана шу мамлакатлар ёзувчилар уюшмасининг бош секретари Бурейма Ада шу ҳақда гапирди.

Ёш ёзувчилар Вьетнамда, Камбоджада, Лаосда, Чилида ҳозирги вақтда бўлаётган жангларнинг шоҳидларидир. Шунинг учун ҳам биз ана шу жанглардан четда тура олмаймиз, деди Бенин Халқ Республикасидан келган шоир Айя Ҳамиду.— Бу ёзувчининг ўз ватани, тарих олдидаги бурчидир.

Лаос, Сьерра, Леоне, Гвинея ва Жанубий Африка Республикаси, Вьетнамдан келган шоирлар ва ёзувчилар саҳнага кўтарилдилар.

Сарой залида мунозара борар экан, фойеда Чили ватанпарварлари билан бирдамликка бағишланган плакатлар виставкаси ишлаб турди. Германия Демократик Республикасининг ижодкор ёшлари Тошкент учрашувининг иштирокчиларига ана шу кўргазмани юборишди.

(ЎзТАГ).

УРУҒЛИК ПАХТА ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

ЯНГИЙЎЛ районининг пахтакорлари давлатга 9400 тонна ўрнига 10 минг тоннадан ортиқ уруғлик пахта сотиб йиллик планни ошиғи билан бажардилар. Эришилган бу ютуққа «Коммунизм» колхози дала меҳнатчиларининг қўшган ҳиссаси катта бўлди. Улар планда белгиланган 900 тонна ўрнига 1600 тонна уруғлик пахта етказиб беришди.

Шунингдек, райондаги Н. Ниёзов номли, Калинин номли, «Партия XXI съезди», Ленин номли, Ҳ. Турсунқулов номли колхозлар ҳам уруғлик пахта сотиш йиллик планларини ошиғи билан бажардилар.

ҲОРМАНГ, ҚИЗЛАР

Свердлов номли колхознинг Т. Асқаров бошлиқ бригада пахтазорларидамиз. Бригада заршунослари мавжуд 66 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан хирмон уйишга азму-қарор қилганлар. Ана шу мажбуриятга яраша ҳосил тўпланди.

Далалар оппоқ, кўзни қамаштиради. Пахтазорларда терим машиналари охиста сузаяпти. «Зангори кема» пайкалнинг у бошига бир маротаба бориб келиши билан, бункерлар лиммо-лим тўлаяпти. Пахта қайтиш майдонидаги тележкаларга ағдарилади. Машина рулида қизлар...

— Ҳосилнинг 90 процентини машиналарда териб оламиз. Кунига йиллик планнинг 7—8 процентн миқдорида пахта тайёрлаяпмиз. Кундалик ўсиш мана шу икки қизга боғлиқ, — дейди бригада бошлиғи машиналар рулида ўтирган қизларга ишора қилиб. — Йигитлар билан бас бойлашса, бўш келишмайди бу қизлар.

Механизатор қизлар билан танишамиз: Муҳаббат Сирожиддинова. Бу йил 250 тонна «оқ олтин» теришга аҳд қилибди. Ҳали қуёш тепага келгани йўқ, унинг терган пахтаси тўрт тоннадан ошиб кетди. Кечгача яна тўрт тоннадан оширамаи, дейди. Шунда Муҳаббатнинг бугунгача терган пахтаси 118 тонна бўлар экан. Мусобақадош дугонаси Жийнагул Тожиева ҳам ортда қолмасликка ҳаракат қилаяпти. Бугун у олган мажбуриятнинг ярмин бажаришни мўлжаллаб турибди. Шунда Жийнагулнинг терган пахтаси 100 тонна бўлади.

Қўшни бригада далаларида сузаётган «зангори кема»ларнинг бирини Анастасия Цой бошқармоқда. Ўтган йили ман-ман деган йигитларни доғда қолдириб, мусобақа ғолиби бўлган бу меҳнатсевар аёлни бутун қишлоқ танийди. Ўз агрегати бункеридан 160 тонна «оқ олтин» тўкди. Берган ваъдасининг устидан чиққан Анастасия ёруғ юз билан Москвага борди. Унга Бутуниттифоқ мусобақаси якунларига кўра Паша Ангелина номидаги мукофот топширилди.

— Бу мукофот биргина менн эмас, колхозимизнинг бутун механик-ҳайдовчи қизларини янги меҳнат зафарларига ундамоқда. Баъзи қизларимиз бу йил 250 тонналик улкан марраны кўзлаб меҳнат қилмоқдалар. Улар ҳозир кундалик кўрсаткичлар бўйича пешқадамлик қилиб, колхоз «оқ олтин» хирмонига барака киритмоқдалар, — дейди Анастасия Цой.

Анастасия, Жийнагул, Муҳаббатга ўхшаган «дала гвардиячилари» Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхозда анчагина. Шу кунларда хўжалик далаларида йигирмадан ортиқ механик-ҳайдовчи қизлар машиналарда пахта термоқдалар. Улбулсин Тошбоева, Люба Курседоваларнинг бугунгача терган пахтаси 80 тоннадан ошиб кетди.

Колхозда йилдан-йилга гвардиячи қизларининг сафи кенгайиб бормоқда. Жонгул Саримсоқова, Зажира Абдурайовалар шулар жумласидандир. Улар «зангори кема» бошқаришни яқиндагина ўрганишган. Шундай бўлишига қарамасдан, кундалик кўрсаткичда илғорлардан ортда қолишмаяпти.

Шу кунларда колхоз далаларида 50 дан ортиқ «зангори кема» капитанлари пахта теришаяпти. Уларнинг деярли ярмиси қизлар. Улар бу йил «зангори кема» бункерларидан 2 минг тоннадан оширнб, «оқ олтин» тўкиш мажбуриятини олганлар. Юқори Чирчиқ районидаги бу колхозда ҳар куни йиллик планнинг олти-етти проценти миқдорида пахта терилаяпти. Ҳамма куч етиштирилган ҳосилни тез ва соз йиғиб олишга қаратилган. Суръат кундан-кунга ўсиб бормоқда. Яқин кунларда ғалаба рапортига ҳам имзо чекилади. Бунда белига меҳнат камарини маҳкам боғлаган механизатор қизларнинг салмоқли улушлари бор.

Р. ШЕРАЛИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Суратларда: «Дала гвардиячилари» Ж. Тожиева ва М. Сирожиддиновалар «зангори кема» рулида.

А. Абалян фотолари.

ЮКСАК СУРЪАТЛАР БИЛАН

СОЛДАТСКИЙ (Тошкент области), 28 сентябрь. (ЎзТАГ). «Коммунизм» совхозида КПСС XXV съездининг делегати Турди Қосимова бошқараётган «зангори кема»ни иккинчи байроқча безаб турибди. Пешқадам механизатор 200 тонна пахта териб берди. У 250 тонна пахта териш мажбуриятини олган эди. Турдихон бошқараётган икки қаторли машинанинг бункеридан кунига 17 тоннага яқин пахта топширмоқда. У бошлиқ бўлган бригада 50 гектар майдоннинг гектаридан 42 центнердан ҳосил йиғиштириб олди. Бу қарийб бир ярим йиллик планга тенг келади. Деҳқонлар бу йил гектаридан 60 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилдилар.

Қуйи Чирчиқ районидаги хўжаликларнинг далаларидаги пахтани ҳозир 400 та агрегат термоқда. Ҳар битта машина билан кунига ўрта ҳисобда 11 тоннадан «оқ олтин» териб олинмоқда. «Заря коммунизма», «Ленинград», Свердлов номли колхозларнинг, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг кўпгина механик-ҳайдовчилари бу кўрсаткичдан анча кўпроқ пахта термоқдалар.

БОҒЛАР САХОВАТИ

Пискент районидаги Вахрушев номли узумчилик ва боғдорчилик совхозида бир неча йилдан буён план бажарилмай келинар эди. Совхоз ишчилари қолоқликка барҳам бериш учун бу йил астойдил кураш олиб бордилар. Узумдан мўл ҳосил етиштирдилар. Узум узиш ва давлатга сотиш ишлари намунали ташкил этилди. План муддатидан илгари бажарилди. Ҳозиргача совхоз соҳибкорлари пландаги 1150 тонна ўрнига 1452 тонна узум сотдилар. Шунинг учун ҳам улар районлар ўртасида ташкил этилган социалистик мусобақанинг сентябрнинг биринчи ярми якунига мувофиқ Тошкент область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга сазовор бўлдилар. **Яқинда мухбиримиз совхоз директори А. Абдухалилов билан суҳбатлашди. У қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:**

— Бу йилги ютуқларни қўлга киритиш осон бўлмади,— деди у.— Ўтган йилнинг кузи эди. Биз тажрибали соҳибкорлар, мутахассислар, илғор ишчиларни тўплаб, қолоқлик сабабларини таҳлил этдик. Ҳосилдорликни ошириш учун бизда ҳам ҳамма имконият бор. Шунинг учун энг биринчи навбатда илғорлар тажрибасини оммалаштириш токларни парвариш қилиш: кўмиш, очиш, тараш ишларида агротехника қоидаларига қатъий риоя қилиш, соҳибкорнинг масъулиятини ошириш ва меҳнатини ҳар тарафлама қадрлаш керак, деган қарорга келдик. Бригадалар составн қайта кўриб чиқилди. Мутахассислар билан алоҳида суҳбат ўтказиб, фикрлашдик. Токларнинг навини яхшилашга қаратилган тадбирлар комплекси ишлаб чиқилди. Чунки совхозимиз токзорларидаги ток навларининг кам ҳосилли хиллари анчагина бор эди.

Белгилаб чиқилган агротехника тадбирларини ўз вақтида ва сифатли бажарилиши устидан назорат кучайтирилди. Кузда ток новдалари кўмилгач, ҳар гектар ерга 400 килограммдан аммофос, 100 килограммдан калий берилди. Токлар очилиб, шпалерларга кўтарилгач, яна ҳар гектар ер ҳисобига 500 килограммдан аммиак селитраси солинди.

Совхозимиз ерлари Ангрен дарёси қирғоқларига жойлашган. Асосан тошлоқ майдонлардан иборат. Шунинг учун ҳам токларни суғориш алоҳида масъулият талаб этади. Бу йил охирги сув август ойларида тўхтатилди. Ҳаммаси бўлиб, токзорларга олти-етти марта сув қўйдик.

Токларни шпалерларга кўтариш — ҳосилдорликни оширишнинг муҳим омилларидан биридир. Хўжалигимизда ана шу мақсадда темир-бетон шпалерлар тайёрлаб берадиган цех қурилиб, ишга туширилган. Ҳар йили 12—15 минг дона шпалер тайёрланади. Бу хўжалик эҳтиёжини қондириш учун етарли. Лекин шуни айтиш кераккн, 1976 йилда узумчилик-виночилик совхозлари тресги зарур материалларни етказиб бермаганлиги учун цех ишламади. Натижада 30 гектар токзорларимизда ток новдаларини шпалерларга кўтариш имконияти бўлмади. Албатта ўз-ўзидан маълумки, бундай токзорларда ҳосил бир мунча кам бўлди. Биз ўйлаймизки, совхозлар тресги келаси йили цехнинг тўла қувват билан ишлашини таъмин этади.

Совхозимиз ишчи-хизматчилари фидокорона меҳнати бу йил чиндан ҳам ажойиб самаралар берди. Бизда 232 гектар узумзор бор. Шундан 175 гектари ҳосилга кирган. Беш йилликнинг охирига бориб, ҳосил берадиган токзорларимиз 350 гектарга етказилади.

Шу йилдан бошлаб совхозимиз узумчиликка ихтисослаштирилди. Йил бошида ҳар гектаридан 66 центнердан ҳосил топширишни мўлжал қилган эдик. Кечаги ҳисоб-китобларга кўра ҳосилдорлик 70 центнердан ошиб кетди.

Эришилган ютуқларда ўзаро социалистик мусобақанинг намунали ташкил этилиши катта роль ўйнади. Бу мусобақада тажрибали соҳибкор Мавлон Едгоров бошлиқ бригада ишчилари пешқадамлик қилдилар. Бу бригадада 77 гектар токзор бор. Ҳар гектаридан 160 центнерга етказиб ҳосил олинди. Бунда Феми Зейтуллаев, Иброим Куртбердиев, Ғаффор Абдувалиев, Нури Ведутов сингари ишчилар — звено бошлиқларининг ҳиссаси каттадир.

Диловар Жафаров, Мемет Меджитов, Ҳусан Абдуллаев сингари бригадирлар, Зикрия Абдуселямов, комсомол аъзоси Ҳолида Абдуллаева, Сервер Қораев сингари звено бошлиқлари, Саидмемет Ибришев, Абдумалик Холматов сингари боғбонлар ҳам бу йил баракали меҳнат қилиб, эл дастурхонига ширин-шакар ноз-неъматларни етказиб бериш ишига катта ҳисса қўшдилар. Шуни алоҳида қайд этиш керакки, биз узум ҳосилини фақат ўз кучимиз билан узиб топширдик. Бутун қишлоқ аҳолиси сафарбар этилди.

Ҳозирги кунда келгуси йилга тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Соҳибкорларимиз токларни қирқиш, кўмиш ишларини қишқировли кунлар бошланиб кетмасидан сифатли тугаллаш учун курашмоқдалар. Узум навларини янгилаш бўйича ҳам зарур тадбирлар амалга оширилади. Эски боғлардаги токлар кундаков қилиниб, ўрнига бир хил серҳосил узум навлари экилади.

Келаси йили бу йилги эришилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш, токзорларнинг ҳосилдорлигини кескин ошириш учун ҳамма имкониятларни ишга соламиз. Совхозимизнинг рентабеллигини оширамиз. Ўтган йили 35 минг сўм соф фойда олинган эди. Бу йил дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда 100 минг сўм фойда олинади. Янги марраларни эгаллаш учун куч-ғайратимизни аямаймиз.

ХИРМОНГА БАРАКА

Бункери дурдона билан лиммо-лим тўлган терим машинаси прицеп томон йўл олди.

Агрегат рулида механик-ҳайдовчи Абдуллажон Оллоёров. Мавсумда 120 тонна «оқ олтин» термоқчи. Мажбуриятни 18 иш кунида бажараман, деб турибди. Мусобақадоши Хусан Алиев ҳам Абдуллажон акадан қолишмаяпти. Механизаторлар шпинделларни яхшилаб ювганларидан сўнг яна теримга тушиб кетдилар.

Бригада далаларида машина терими конвейер усулида ташкил қилинган. Терилган пахта бир зум ҳам тўхтатилмай, пешма-пеш қабул пунктларига жўнатилмоқда. Механизаторларнинг фидокорона меҳнати туфайли йиллик план олти иш кунида бажарилди. Бригадада пахта тайёрлаш суръати кескин кўтарилиб кетди. Кунига йиллик планнинг 10—12 проценти миқдорида пахта тайёрланди. Механизаторларга даланинг ўзида ҳамма шарт-шароитлар муҳайё қилинган. Зарур бўлган тақдирда даланинг ўзида техник хизмат кўрсатиляпти.

Механизаторларда бажарилаётган ишга нисбатан масъулият ҳиссини ошириш мақсадида ҳар бирига икки гектардан ер бўлиб берилди. Машиналарда терилган пайкаллар бригаданинг сифат комиссияси томонидан қабул қилиб олинмоқда. Социалистик мусобақа якунида бу ҳам алоҳида эътиборга олиниб, юқори сифат ва иш унумига эришган механизатор ғолиб деб топилмоқда.

— Йиллик план биз учун чегара эмас,— дейди бригада бошлиғи Суннат Тошхўжаев.— Далаларда мўл ҳосил етиштирдик. Ҳосил чўғини чамалаб чиқиб, гектаридан 55 центнердан пахта оламиз деб оширилган мажбурият қабул қилдик. Бу аввалги мажбуриятимиздан беш центнер кўп демакдир.

Ана шундай юксак мажбурият олган бригада пахтакорларига техника қанот бўлмоқда. Етиштирилган ҳосилнинг 95 проценти машиналарда териб олинади. Кун сайин хирмон юксалиб, унга барака кирмоқда.

О. МАЪМУРОВ,
Чиноз районидаги Карл Маркс номли колхоз.

ЎЗБЕКИСТОН Фанлар академиясининг Ўсимликлар экспериментал биологияси институти олимлари пахтанинг эртапишар, ҳосилдор навларини яратиш устида изланишлар олиб боряптилар. Суратда: Ниғматулла Фақиров ўзи яратган «Ўзбекистон-3» навли пахтани намойиш қилмоқда.

А. Авазов фотоси. (ЎзТАГ).

ҚИШЛОВГА ТАЙЁРМИЗ

Биздаги табиий шароит чорвачиликни ривожлантириш учун анча қулай. Шунинг учун ҳам хўжалигимизда асосий тармоқлардан бири чорвачилик ҳисобланади. Суренота айланмасидаги Абдурасой, Кўчасой, Оқбердисой яйловлари колхозимизнинг 13,5 мингдан ортиқ қўй-қўзиларини ўз бағрига олган. Бундан ташқари сут-товар фермамиз ҳам бор.

Чорвачилик сердаромад соҳа. Ўтган йили биргина чорвачиликдан 60 минг сўм соф фойда олдик. Бу йил эришаётган муваффақиятларимиз ўтган йилдагидан кам эмас. Колхоз бўйича ҳар юз бош совлиқдан пландаги 95 ўрнига 102 тадан қўзи олдик.

Сут-товар фермасининг ишчи-хизматчилари ҳам яхши натижаларни қўлга киритмоқдалар. Энг қувончлиси шундаки, давлатга сут сотиш йиллик плани муддатидан олдин ўринланди. 200 бош соғин сигирнинг ҳар бошидан 2400 килограммдан ошириб сут соғиб олинди. Йил охиригача ҳар говмишдан яна 1000 килограммдан сут соғиб олишни мўлжаллаб турибмиз. Илғор сут соғувчиларимиздан Тошбуви Бекжонова, Қорасоч Номозбоевалар қарамоғларидаги сигирлардан соғиб олинадиган сут миқдорини 3600 килограммга етказишмоқчи.

Ҳозир олдимизда турган асосий вазифа чорва моллари қишловини муваффақиятли ўтказиш учун пухта замин тайёрлашдан иборат.

Маккажўхори чорвадорлар учун энг қўл келадиган экинлардан. Дони ҳам, пояси ҳам озуқа. 73 гектар ерга дон учун, 32 гектар ерга силос учун маккажўхори экилди. Давлат омборларига пландаги 40 тонна ўрнига 115 тонна «қаҳрабо дон» етказиб бердик. Салкам 200 тонна донни эса чорва қишлови учун озуқа сифатида олиб қолдик. Бундан ташқари 2230 тонна сершира силос бостирилди. Эртаки экинлардан бўшаган 28 гектар ерга озуқа учун маккажўхори экдик, Ҳозир «дала малика»си барқ уриб ўсмоқда.

Колхозимизнинг 92 гектар майдонидаги беда тўрт марта ўриб олинди. Ҳозир бедага бешинчи ўроқ тушиши арафасидамиз. Бешинчи ўримдан кейинги ўсиб чиққан беда майсаларига қорамоллар ёйилади. Бу билан биз беш-олти кунлик миқдоридаги озуқани тежаб қолишга эришамиз.

Шу кунгача чорва қишлови учун пландаги 3313 тонна ўрнига 5343 тонна беда, дағал хашак, сомон, сенаж ва силос тайёрланди. Колхозимиз далаларида ҳозир ҳам озуқа тайёрлаш ишлари жадал давом этмоқда.

Бир сўз билан айтганда колхозимиз чорвадорлари қишловни муваффақиятли ўтказиш учун барча шарт-шароитларни яратиб қўйдилар.

А. АБДУҲОЛИҚОВ,
Бўстонлиқ районидаги «Жданов» номли колхоз раиси.

АҲДИМ 200 ТОННА

Машина деҳқоннинг суянган тоғи. Бугунги кунда деҳқончиликни техникасиз тасаввур қилиб бўлмайди. Эришаётган ажойиб муваффақиятларимиз гарови ҳам техника туфайлидир. Мен ҳам ана шу техника жиловкори бўлганимдан, бободеҳқонларнинг оз бўлсада оғирини енгил қилаётганимдан фахрланаман.

Бу йил совхозимиз пахтакорлари ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил олиб, давлатга 6 минг тонна пахта сотиш мажбурияти билан меҳнат қилмоқдалар. Майдонларда мажбуриятга яраша ҳосил етиштирилган. Бунда совхозимиз механизаторларининг ҳиссаси ғоят катта. Улар чигит экиш, ғўза қатор ораларига ишлов бериш ва озиқлантириш каби ишларда жонбозлик кўрсатишди.

Пахтазорлар оппоқ чаноқлар билан безанган. Йил бўйи қилинган меҳнат самараси кўринди. Ҳозирги асосий вазифа далалардаги бойлигимизни нес-нобуд қилмай йиғиб олишдан иборат. Бу курашда совхозимиз механизаторлари шижоат кўрсатишмоқда.

Биз механизаторлар бу йил совхоз бўйича етиштирилган ҳосилнинг 4500 тоннасини машиналар билан териб олишга қарор қилганмиз. Мен ўзимга бириктирилган «17ХВ—1,8» терим агрегати билан кам деганда 200 тонна «оқ олтин» термоқчиман. Шу долзарб кунларда «зангори кема» бункеридан 10 тоннадан ошириб пахта тўкаяпман.

М. ПАРПИЕВ,
Бекобод районидаги 4-«Далварзин» совхозининг механик-ҳайдовчиси.

ҒОЛИБ

...Металлурглар маданият саройига у кейинги йилларда жуда кам борган. Ҳатто охирги марта қачон борганини эслолмайди ҳам. Ёшлигида, заводга янги келганида унча-мунча кинога, танцага бориб турарди. Бола-чақали бўлгач рўзғор юмушларидан ортмай қолди. Ёши улғайган сари томошаларга иштиёқ ҳам сўниб қоларкан ўзи. Бугун ўша Сарой томон одимларкан, худди илк учрашувга кетаётган ўсмир ошиқдай бутун вужудини ҳаяжон қамраб олган эди. Лекин у учрашувга кетаётгани йўқ. Ёнида онаси, хотини ва уч ўғли бирга боришяпти. У бугун севгилиси билан эмас, шарафли меҳнати маҳсули билан учрашади....

Катта зал одамлар билан лиқ тўла. Ҳатто жой етишмай, кўпчилик оёқда турибди Таниш-билишлар, ҳамкасблар олдинги қаторда оиласи билан ўтирган Раббим акага қараб-қараб қўйишади. Уларнинг табассум балққан чеҳраларида Раббимга нисбатан ҳавас ва ҳурмат-эҳтиром акс этиб турибди.

— Ростданми?

— Мана, ҳозир кўрамиз ишонмасанг.

Завод касаба союз комитетининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳафиз Ғаниев тантанали кечани очди:

— Ўртоқлар, азиз металлурглар! Ўтган тўққизинчи беш йиллик, ўртоқ Леонид Ильич Брежнев КПСС XXV съездида айтиб ўтганидек, мамлакатимиз тарихида энг яхши, салмоқли йил бўлди. Бунда заводимиз коллективининг ҳам камтарона ҳиссаси бор. Айниқса ўтган йили, якунловчи йилда самарали меҳнат қилдик. Пландан ташқари минглаб тонна пўлат ва прокат ишлаб чиқардик. Сизларнинг фидокорона меҳнатларингиз ҳар қачонгидек бу гал ҳам юксак баҳоланди. 1975 йил социалистик мусобақа ғолибларига министрлигимиз ва завод касаба союз комитети турли мукофотлар ажратди.

Завод директори Иброҳим Муҳамедовга сўз берилди. У ғолибларни муборакбод этиб, СССР Қора металлургия министрининг буйруғини ўқиб эшиттирди. Буйруқда 1975 йил социалистик мусобақасида ғолиб чиққани учун В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг пўлат эритувчиси Раббим Нуржаевни «Жигули» автомашинаси билан мукофотлаш айтилган эди.

Зални гулдурос қарсаклар садоси тутиб кетди. Металлурглар ғолиб ҳамкасбларини қалбдан чиққан қарсак садолари билан муборакбод этишмоқда эди. Раббим Нуржаев, онаси Зулайҳо опа, хотини Норбиби, ўғлилари Ҳасан-Ҳусан ва Юсуфлар саҳнага кўтарилишди.

Директор машина калитини ва номер белгисини пўлат эритувчига узатди:

— Раҳмат, ўғлим, ўйнаб-кулиб мингин. Меҳнат қилган элда азиз. Меҳнатингни роҳатини кўр. Бахтли бўл. Келгуси ишларингда ҳам бундан юксак муваффақиятлар тилайман!

Яна гулдурос қарсаклардан зал ларзага келди. Чироқлар ёнди. Раббим Нуржаев оиласи машина кабинасига ўтиришди. Саҳнадан «Жигули» билан тушдилар...

Шу кеча ярим тунгача уйқуси келмади. Худди мириқиб ухлаб тургандек тетик ҳис этарди ўзини. Ҳаёлидан заводда кечган бутун ҳаёти бир-бир ўтаверди. Қайта-қайта, такрор-такрор. Негадир, ёдидан кўтарилган воқеалар ҳам хотиротларининг аллақайси чуқур жойидан бош кўтариб, кўз олдида гавдаланмоқда эди. Айниқса, заводга янги келганида мартен цехига ишга киролмай доғда юрган кезлари...

Отаси Алиқул ака урушдан қайтмади. Раббим тўққиз яшар бола эди ўшанда. Акаси Аҳмад онасининг ёнига кириб, колхозда бир-икки йил ишлади. Кейин Бекободда янги катта металл завод ишга тушганини эшитиб, шу ёққа отланди. Заводда қолиб кетди. Раббим акасининг уйига тез-тез келиб турарди. Далварзин билан Бекобод ораси унча узоқ эмас. Акаси билан заводга ҳам борди. Мартен цехига кирди-ю, акасининг коржомада, бошига кўзойнакли темир қалпоқ кийиб олиб темир парчаларини ёғдек эритаётганига маҳлиё бўлиб қолди. Қалбига чўғ тушди. Пўлат чўғи. Ҳали ёш эди. Ишга олишмасди. «Далварзин» совхозида ишлаб юраверди. Заводни сал унутгандай бўлди. Кетай деса, иложи ҳам йўқ эди, Уйнинг катта эркаги бўлиб қолган. Укаси, синглиси ёш. Улар улғайишди. Ўз йўлини топиб олишди. Металл заводида Раббимнинг қалбига тушган пўлат чўғини кул босиб улгурмаган экан. У аланга олди. Йигирма беш ёшида, 1959 йили заводга келди.

Мартен печида ишлар у ўйлаганчалик осон эмас экан. Дастлаб уни ҳатто печнинг яқинига ҳам йўлатишмади. Жой йўқ эмиш. Умидсиз бўлмади. Ремонт-хўжалик бўлимига ишга кирди. Ярим йилдан сўнг металл қирқувчи бўлиб мартенга ўтди. Орадан уч йил ўтгач, пўлат эритувчининг учинчи ёрдамчиси вазифасига ўтди.

— Ҳозир пўлат эритувчининг икки ёрдамчиси бор, — дейди Раббим ака. — У пайтда эса, печлар такомиллашмагани учун учта ёрдамчи бўларди. Биринчи ёрдамчи эритувчининг «ўнг қўли», иккинчиси «чап қўли», учинчиси улардан кўра узоқроқ. Дастёр дегандек гап. Шунисига ҳам бошим осмонга етган эди...

— Бригадамизда 17 киши меҳнат қилади, — суҳбатга қўшилади бригадир, ветеран металлург Шерали Ҳамроқулов. — Улар цехдаги мавжуд учта печда ишлайдилар. Сменада 280—300 тоннага етказиб маҳсулот топшираяпмиз. Уч бригада ўртасидаги меҳнат беллашувида 2-бригада — Раббимнинг бригадаси ҳамон илғорликни қўлдан бермай келяпти. Ўтган йили пландан ташқари 2090 тонна пўлат ишлаб чиқардик. Раббимнинг ўзи планга қўшимча 821 тонна пўлат эритди. Ўнинчи бешйилликнинг дастлабки йилида цехимиз коллективи пландагига қўшимча 5000 тонна пўлат эритиш мажбуриятини олди.

Раббим Нуржаев — корхона фахри. У ҳамкасблари, бутун завод коллективи ҳурмат эътиборини қозонган. Ҳамкасблари уни уч чақириқдан бери Бекобод шаҳар Советига депутат қилиб сайлашади. Ишдан бўш вақтларида ана шу сайловчиларнинг наказларини бажаради. Жумладан, Киров посёлкасида ичимлик сув кам эди. Кечки пайт водопроводларда сув жилдираб қоларди, айримларига эса мутлақо етиб бормасди. Сайловчилар, посёлка аҳолиси депутатга мурожаат қилишди. У елиб-югуриб, керакли ташкилотларга айтиб, маслаҳатлашиб, сувни кўпайтиришнинг чорасини топди. Посёлкада артезиан қудуғи қазилди. Унинг суви насос билан тортиб олиниб, водопровод сувига қўшилади. Посёлка аҳолисининг ичимлик сувга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилди.

Раббим ака бўш вақтларида мукофотга олган «Жигули»сига болаларини ўтқазиб, Бекобод кўчаларида сайр қилади, меҳмондорчиликка боради. Навқирон ва кўркам шаҳарнинг чиройига қараб тўймайди. Бу шаҳар обод ва гўзал бўлишида ўзининг ҳам озми-кўпми ҳиссаси борлигини, шу шаҳарнинг ҳурматли кишиларидан бири эканини ўйлаб, қалби фахр-ифтихор ҳисларига тўлади.

У ҳар қанча фахрланса арзийди. 1975 йилда мамлакатимизда энг яхши металлург деб танилди. У ғолиб металлург...

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ XXXI СЕССИЯСИДА

А. А. ГРОМИКО НУТҚИ

НЬЮ-ЙОРК, 28 сентябрь. (ТАСС). Бугун БМТ Бош ассамблеясининг XXXI сессияси ялпи мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико сўзга чиқди.

Бош ассамблея сингари анжуманнинг ҳар йилги сессиялари, деб таъкидлади А. А. Громико, биргаликда куч-ғайрат сарфлаб халқаро ҳамкорлик фойдасига янги омил бахш этиш имконини беради.

Биз БМТнинг аҳамиятини мутлақо камситиш ниятида эмасмиз. Аммо, шундай бўлса ҳам, унинг ролини жаҳон сиёсати кун тартибида турган ҳал этилмаган проблемалар билан қиёс қилиб кўрилса камида иккита савол ўз-ўзидан туғилади.

Биринчиси — дунёнинг у ёки бу районида кескинлик кучайган, қон тўкилаётган пайтларда БМТнинг имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланилаяптими?

Йўқ, бу ташкилот ҳамиша ҳам ўз мавқеи баландлигига кўтарила олмаяпти. Ҳинди-Хитойда шундай бўлди. Яқин Шарқда шундай бўлиб турибди. Кипрда ҳам ана шундай. Африка жанубида ҳам шундай бўлаяпти.

Иккинчи савол — БМТ ҳозир инсоният олдида турган энг муҳим проблемани — янги жаҳон уруши хавфини йўқотиш проблемасини ҳал этишга астойдил киришдими? Афсуски, бу саволга ҳам ижобий жавоб бериб бўлмайди.

Қурол-яроғ ишлаб чиқариш, бошқа сўз билан айтганда урушга моддий тайёргарлик кўришнинг баҳайбат механизми ҳамон кучайиб бормоқда, деди А. А. Громико. Таъбир жоиз бўлса, ер куррасини ёки, лоақал унинг катта қисмини ўраб олган поток линияларидан қурол-яроғларнинг тобора кўпроқ ажал келтирувчи турлари тўхтовсиз тайёр бўлиб тушмоқда. Бу қуроллар орасида уларнинг ер устида ҳам, осмонда ҳам, сув остида ҳам, бошқа ҳар қандай жойда ҳам ишлатилса бўладиган турлари бор. Башарият ҳаётини, цивилизация ютуқларини жинояткорона менсимай, инсониятнинг келажагини радиактив култепа устига қурса соз бўлади деган, фикрлар оз бўлмаса «назарий» фикр даражасига кўтариб қўйилаётган мулоҳазалар тўғрисида нима деса бўлади.

Қуролланиш пойгасини тўхтатиш инсониятнинг қўлидан келмайди, деган машъум хулосани Совет Иттифоқи рад қилади. Бизнинг мамлакатимиз сал кам олтмиш йилдан бери ўз сиёсатида бошқа ғояларга — халқлар ўртасида тинчлик, дўстлик ғояларига амал қилиб келмоқда. Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин: «урушларни тўхтатиш, халқлар ўртасида тинчлик ўрнатиш, талашлар ва зўрлик қилишларни тўхтатиш — худди шулар — бизнинг идеалларимиздир...», — деган.

Совет Иттифоқи халқаро майдонда ўз иттифоқчилари ва дўстлари — қардош социалистик давлатлар билан мустаҳкам бирликда ва ҳамкорликда иш кўрмоқда.

Ленинча тинчлик ғоялари партиямизнинг шу йил кўкламида бўлиб ўтган олий анжумани — КПСС XXV съезди қарорларида янги куч билан ифодалаб берилди. Съезднинг тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқлар озодлиги ва мустақиллиги учун бундан буёнги кураш тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев докладида баён этиб берилган программаси чуқур умидворлик, ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш мумкинлигига зўр ишонч руҳи билан суғорилган.

Қуролланиш пойгасини тўхтатиш, сўнгра уни тескари томонга буриб, қуролсизланишга киришишга эришиш вазифасини съезд Совет Иттифоқи ташқи сиёсат фаолиятининг энг муҳим вазифаларидан бири қилиб қўйди. Биз кўпгина конкрет таклифларни ўртага қўйдик. Бу таклифларнинг баъзи бирлари узоқ муддатга мўлжалланган бўлса, бошқалари — шерикларимиз ҳам холис ниятда бўлган тақдирда, яқин вақт ичида амалга оширилиши мумкин бўлган таклифлардир.

Хўш, биз конкрет равишда нималарни назарда тутаяпмиз?

Аввало, биз оммавий қирғин қуролини янада кўпайтиришни тўхтатишни, сўнгра эса, бу қуролни батамом тақиқлаш ва тугатишни назарда тутаяпмиз. Бизнинг фикримизча, ядро қуролига эга бўлган давлатлар ядро қуролини тарк этиш проблемасини атрофлича кўриб чиқиш ва шу проблемани ҳал этиш йўлларини биргаликда белгилаш учун музокара бошлашлари лозим ва бошқа ҳамма давлатлар ҳам бу ишга қўшила олишлари мумкин.

Ана шу музокараларнинг қандай натижа беришига қарамай, ҳамма жойда ва ҳамманинг ядро қуролини синаб кўришини тўхтатиш зарур. Ядро қуроли синовларини ёппасига ва батамом тақиқлаш тўғрисида шартнома тузиш ҳақидаги таклиф ана шу мақсадга хизмат қилади.

Тинч мақсадларда ер ости ядро портлатишлар ўтказиш тўғрисидаги масала мушкул масала бўла олмайди. СССР билан АҚШ шу хусусда бамаслаҳат келишиб олиб, яқинда тегишли шартномани имзоладилар. Бу шартномани АҚШ тез орада ратификация қилади, деган умиддамиз. Биз шартномани албатта ратификация қиламиз.

А. А. Громико айтдики, ядро қуролини тарқатиш имконини берадиган йўлларнинг ҳаммаси ҳануз тўсиб қўйилмаганлиги катта ташвиш туғдиради. Бу қуролни тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома ҳақиқатан ҳам универсал шартнома бўлиб қолиши ва ҳеч мустасносиз барча давлатларнинг унга қўшилиши учун кўп куч-ғайрат сарф қилиш керак.

Совет Иттифоқи уруш олиб боришнинг барча химиявий воситаларини тамомила тақиқлаш ва йўқ қилиб юборишни таклиф этади.

Ялпи қирғиннинг шу пайтгача тўпланилган воситаларигина эмас, бошқа воситалар ҳам хавф туғдираяпти. Қўлланиш усули, зарба бериш объектлари ёки таъсир ўтказиш характерига кўра сифат жиҳатидан янги принципларга асосланган қурол катта хавф туғдириши мумкин. Совет Иттифоқи ялпи қирғин қуролининг янги турлари ва системаларини вужудга келтиришга йўл қўймаслик учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўриш керак, деб ҳисоблайди. Иккинчи жаҳон уруши тамом бўлгандан кейин Совет Иттифоқи қурол-яроғларнинг оддий турларини, қуролли кучларнинг миқдорини ҳам қисқартиришни бир неча бор таклиф этди. Совет Иттифоқи бу масалаларни ҳам қараб чиқиш зарур, деб ҳисоблайди. Совет Иттифоқи аввалгидек ҳозирда ҳам ўзгаларнинг территорияларидаги барча чет эл ҳарбий базаларини тугатиш тарафдори бўлиб майдонга чиқмоқда.

Қуролсизланиш проблемасини ҳал этиш учун тобора янги йўлларни очиб бериш мақсадида турли йўналишларда зўр бериб ҳаракат қилиш талаб этилади. Мамлакатимизнинг ҳарбий кескинликни юмшатиш соҳасидаги регионал тадбирларга, шу жумладан тинчлик зоналарини ёки ядродан холи зоналарни вужудга келтириш имкониятларига нисбатан тутган йўли ҳам шу билан белгиланади.

Биз Осиё ва Африкадаги бир қанча давлатларнинг Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантириш истагини маъқул, деб ҳисоблаймиз. Бу районда ҳарбий кучларни доим сақлашнинг асосий элементи бўлган чет эл ҳарбий базаларини тугатишга эришиш бу соҳадаги асосий масаладир. Совет Иттифоқига келганда шуни айтиш керакки, унинг Ҳинд океанида ўз ҳарбий базаларини қуриш нияти бўлмаган ва йўқ. Бизнинг мамлакатимиз Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантириш ғоясини амалга оширишга ёрдам беришга тайёрдир.

Бош ассамблея бундан уч йил муқаддам хавфсизлик кенгашининг доимий аъзоси бўлган давлатларнинг ҳарбий бюджетларини 10 процент қисқартириш ва тежалган маблағларнинг бир қисмини ривожланаётган мамлакатларга кўмаклашиш учун ажратиб бериш ҳақидаги таклифимизни маъқуллаган эди. Аммо баъзи давлатларнинг позицияси натижасида бу масала амалий тарзда ҳал этилмай қолди. Биз ишни тўхтаб қолган жойидан силжитишга интилиб ҳарбий бюджетларни қисқартира бошлаш имконини берадиган ва ўзаро мақбул бўлган конкрет рақамларни қидириб топишга тайёрмиз. Дастлабки қадам сифатида келгуси, 1977 йилда 10 процентдан зиёд бўлган рақам тўғрисида, шунингдек бундан камроқ бўлган рақам ҳақида келишиб олиш мумкин бўлур эди. Аммо бу масала юзасидан музокараларни бошлаб юбориш керак.

А. А. Громико сўзини давом эттириб, қуйидагиларни айтди: ҳозирги кунда қуролланиш пойгаси мислсиз кенг тус олганлигини ҳеч ким инкор қила олмайди. Бу эса қуролланиш пойгасини жиловлаб қўйиш учун ядро қуролига эга бўлган ва бундай қуроли бўлмаган барча давлатларнинг, катта ва кичик, ривожланган ва ривожланаётган давлатларнинг куч-ғайратларини бирлаштириш зарурлигини тақозо этади.

Шу сабабли Совет Иттифоқи қуролсизланиш проблемасини ғоят кенг ва нуфузли анжуманда — қуролсизланишга бағишланган жаҳон конференциясида батафсил қараб чиқишни таклиф этди ва таклиф этмоқда. Жаҳондаги давлатларнинг ғоят кўпчилиги бу конференцияни чақириш кераклигини ёқлаб чиқди.

Бизнинг қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланиш проблемасига ёндошувимиз шунга асосланган ва совет иттифоқининг ана шу масалалар юзасидан берган меморандумининг моҳияти ана шундай. Биз бу меморандумни сессия муҳокамасига тақдим этамиз ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг расмий ҳужжати сифатида тарқатамиз.

Маълумки, кейинги вақтларда халқаро аҳдномалар тузилишига эришилди. Бу аҳдномалар айрим участкаларда қурол-яроғларни кўпайтиришга муайян даражада чек қўйди. Қуролсизланиш билан боғланган бир қанча масалалар давлатлар ўртасида муҳокама қилинмоқда.

Стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида давом этаётган музокаралар Марказий ўрин олади. Биз Владивостокда эришилган маълум аҳдномани битим текстига киритиш учун бундан буён ҳам фаол иш олиб боришга тайёрмиз.

Урушнинг пайдо бўлиш хавфини заифлаштиришга бошқа ҳамма воситалар ёрдамида ҳам эришиш мумкин ва лозим. Аввало, давлатларнинг халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик тўғрисида қатъий келишиб олиши ҳозирги кунда ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир.

Таклиф этилаётган шартноманинг асосий мазмуни шундан иборатки, бу шартноманинг ҳамма қатнашчилари ўзаро муносабатларда, шунингдек умуман халқаро муносабатларда ҳар бир давлатнинг территориал даҳлсизлигига ёки сиёсий мустақиллигига қарши куч ишлатмаслик ёки куч ишлатиш билан таҳдид қилмаслик, бирлашган миллатларнинг мақсадларига зид бўлган бошқача тарзда таҳдид қилмаслик юзасидан олинган мажбуриятга қаттиқ амал қиладилар. Бундай шартнома тузилиши натижасида, деб таъкидлади А. А. Громико, бутун дунёда тинчлик ютиб чиққан бўлур эди. Жаҳондаги сиёсий иқлим, жаҳонда халқаро кескинликни юмшатиш жараёнларининг устунлик қилаётганлиги ана шу ташаббусларни салмоқли ва амалий тарзда рўёбга чиқара бошлаш учун қулай шароит вужудга келтиради.

Кескинликнинг юмшатилиши ва давлатларнинг бунга нисбатан тутган позициялари ҳозирги вақтда жаҳон сиёсатининг диққат марказида турибди. Шу туфайли конфронтациядан ва уруш ёқасида туришдан давлатлар ўртасида тинч ва ўзаро фойдали ҳамкорлик сари, бундай ҳамкорликни тобора кўпроқ моддий мазмун билан тўлдириш сари реал бурилиш ясалмоқда. Ўз мамлакатларининг ташқи сиёсати учун бевосита жавобгар бўлган давлат арбоблари шуни жуда яхши билиб олишлари керакки, халқаро проблемаларни, шу жумладан энг кескин ва энг мураккаб проблемаларни музокаралар олиб бориш йўли билан ва фақат музокаралар йўли билан ҳал этиш йўли барча халқларнинг ва барча давлатларнинг манфаатларига бир хилда жавоб беради.

Кескинликнинг юмшатилиши бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашиш учун гўё рухсат беради, деб уни шу тарзда талқин қилишга ҳам уринмоқдалар. Баъзи бировларнинг бошқа мамлакатлардаги гражданлар ҳуқуқлари ҳақидаги сохта ғамхўрлигига бошқача баҳо бериш мумкинми? Ўз мамлакатининг қонунлари ўзлари учун ёзилмаган, деб ҳисобловчи айрим муртадларни амалда ҳимоя қилаётганликлари маълум. Улар тўғрисида бунчалик зўр ғамхўрлик қилаётган кишилар кўзларини каттароқ очиб, ўзларига ва атроф-теваракка диққат билан қараб, ўз юртида инсон ҳақ-ҳуқуқлари мавҳумий тарзда эмас, балки ҳақиқатан қай тахлитда бузилаётганлигига назар солишлари керак эди.

Совет Иттифоқига келганда шуни айтиш керакки, унинг позицияси КПСС XXV съездининг қарорларида аниқ равшан белгилаб берилди. Л. И. Брежнев Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг, бутун совет халқининг хохиш-иродасини ифода қилиб айтдики, бизнинг мамлакатимиз «халқаро кескинликнинг юмшатилишини чуқурлаштириш, уни давлатлар ўртасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг конкрет формаларига айлантириш учун ҳамма чорани кўради». Бу — ташқи сиёсатимизнинг қатъий йўлидир ва Совет Иттифоқи бу йўлга оғишмай амал қилаверади.

Сўнгра, А. А. Громико бундай деди: давлатлар бир-бирларидан ҳар қанча фарқ қилганларида ҳам, реал воқелик билан ҳисоблашиб, бир йўналишга — тинчликни мустаҳкамлашга олиб борадиган хохиш-иродаларини намоён қилганларида, жуда катта натижалар ҳосил бўлади. Европа бунинг учун яққол намунадир. Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш тугаллангандан кейин ўтган бир йил умуман Европадаги вазият Хельсинкида маъқулланган аҳдномаларни амалга ошириш белгиси остида ривожланиб бораётганлигини исбот этади.

Бунда гап фақат Хельсинки қарорлари тўғрисидагина бормаётир, албатта. Кейинги йилларда Европанинг келажакда тинч яшаши манфаатларини кўзлаб тузилган барча шартномалар ва битимлар уларнинг ҳамма қатнашчилари томонидан ҳам сўзсиз бажарилиши керак. Ғарбий Берлин хусусида тўрт томонлама тузилган битимга путур етказиш йўлидаги уринишлар ана шу манфаатларга зид эканлигини алоҳида уқтириб ўтмоқчимиз. Бу битим беш йилдан буён Европа қитъасининг марказида вазиятни соғломлаштиришга хизмат қилиб келмоқда.

Сиёсий кескинликнинг юмшатилишини ҳарбий кескинликни юмшатиш билан тўлдириш ва аввало, Марказий Европада қуролли кучларни ҳамда қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисида Венада олиб борилаётган музокараларни муваффақиятли тамомлаш вазифаси ҳозирги пайтда Европа ишларида биринчи ўринга қўйилмоқда.

Совет-Америка муносабатларининг аҳволи халқаро вазият учун қандай катта аҳамиятга эга эканлиги маълум. Ўтган йилларда СССР билан АҚШ ўртасида тузилган битимлар ва аҳдномалар натижасида шу муносабатларни бундан буён ҳам конструктив асосда қуриш учун зарур заминлар вужудга келтирилди.

Совет Иттифоқига келганда шуни айтиш керакки, у ўз сиёсатида коньюнктура мулоҳазаларига амал қилмайди. Кейинги йилларда биргаликда ишлаб чиқилган йўлгина, тузилган битимларнинг руҳи ва ҳарфига мувофиқ ҳаракат қилишдан иборат бир йўлгина, ҳар икки мамлакатнинг чин манфаатларига, тинчлик манфаатларига муносибдир. Совет Иттифоқи Қўшма Штатларнинг худди шу тарзда ҳаракат қилишига умид боғлайди. Ишларнинг бундан буён қай тарзда бориши аввало шунга боғлиқ бўлади.

Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги муносабатлар мақбул йўлдан ривожланиб бормоқда. Бу эса кўп битимларнинг имзоланишида, шу жумладан дўстлик ҳамда ҳамкорликни янада ривожлантириш тўғрисидаги декларациянинг 1975 йил октябрь ойида имзоланишида ўз ифодасини топди. Ядро қуролини тасодифан ёки рухсатсиз қўлланишнинг олдини олиш тўғрисида яқинда Совет Иттифоқи билан Франция ўртасида тузилган битим ҳам шу мақсадни кўзлайди. Совет Иттифоқи Франция билан муносабатларда тутилган йўлга изчил амал қилаверади.

Совет Иттифоқи билан ГФР ўртасидаги муносабатларда эришилган кўп нарсалар ва аввало, Москва шартномасининг тузилиши Европанинг урушдан кейинги тарихида бутун бир босқич тамом бўлганлигидан далолат берди. Муҳим, принципиал иш зарур томонга буриб юборилди. Совет Иттифоқи табиий, ГФРнинг сиёсати тинчлик манфаатлари билан, шу жумладан Европада тинч тараққиёт ва яхши қўшничилик манфаатлари билан белгиланажагини англаб, ГФР билан ҳамкорликни янада ривожлантириш ва чуқурлаштириш тарафдоридир.

Совет Иттифоқининг одатда ғарб мамлакатлари, деб аталган деярли барча давлатлар билан — Англия ёки Дания билан, Италия ёки Бельгия билан, Канада ёки Швеция билан муносабатлари тобора нормал, ўзаро манфаатли ҳамкорлик тусини олмоқда.

Кескинликни юмшатиш сиёсатининг самараларидан барча халқлар баҳраманд бўлишлари керак. Аммо Кипрнинг мустақиллиги ва территориал бутунлиги аввалгидек ҳозирда ҳам хавф остида қолаётганлиги яхши маълум. Яқин Шарқдаги вазият кескинлигича қолмоқда.

Исроилнинг араб ерларини оккупация қилиши давом этаверар экан, Фаластин араб халқининг қонуний ҳуқуқлари поймол этилаверилар экан, Яқин Шарқдаги вазият тобора кескин тус олаверади.

Кейинги ойларда Ливанда кўп минглаб кишилар ҳалок ва майиб-мажруҳ бўлганлиги ҳозир ҳаммага маълум. Бу мамлакатдаги фожиали воқеалар арабларга қарши империалистик агрессиянинг бевосита натижасидир. Кўп давлатларнинг, шу жумладан Совет Иттифоқининг зўр бериб қилган ҳаракатлари натижасида бу районда тинчлик ўрнатиш учун яхши база тайёрланди. Бунда гап Исроил қўшинларининг 1967 йилда босиб олинган барча араб территорияларидан олиб чиқиб кетиш, фаластинлик араб халқининг қонуний миллий талабларини, шу жумладан унинг ўз давлатини вужудга келтиришдан иборат қатъий ҳуқуқини қондириш; Яқин Шарқдаги барча давлатларнинг, шу жумладан Исроилнинг хавфсизлигини халқаро гарантиялар билан таъминлаш тўғрисида бораяпти.

Афсуски, Яқин Шарқ масаласи юзасидан зарур аҳдномаларни ишлаб чиқиши лозим бўлган халқаро механизм — Женева сулҳ конференцияси ҳануз ишламай турибди. Бу конференция ўз ишини нечоғлик тез бошлаб юборса, шу қадар яхшидир. Совет Иттифоқи конференциянинг ишини яна бошлаш, унда Яқин Шарқ можаросини бартараф қилишга доир барча асосий масалаларни қараб чиқиш тарафдоридир.

Кескинликнинг юмшатилишини Осиёга ёйиш учун тобора катта эҳтиёж туғилмоқда. Биз Вьетнам Социалистик Республикасини БМТ аъзолигига қабул қилишга халақит берилмасин, деб қаттиқ талаб этамиз.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстона ҳамкорлик — Осиё қитъасида вазиятни барқарор қилувчи муҳим омилдир.

Осиёда вазиятни яхшилаш тенденциялари билан бир қаторда бошқа хилдаги фактлар ҳам мавжуддир. Жаҳоннинг шу қисмида ҳам кескин вазиятни вужудга келтиришдан, жумладан Совет Иттифоқининг жанубий чегараларига туташ районда ҳарбий тайёргарликни кучайтиришдан қайтмайдиган ва анча актив иш олиб бораётган доиралар бор.

Ниҳоят, чет эл қўшинларини жанубий Кореядан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги масалани ҳал этиш зарур. Биз Корея Халқ Демократик Республикасининг Кореяни ташқаридан аралашувга йўл қўймай, тинч бирлаштиришга қаратилган тадбирларини қўллаб-қувватлаймиз.

Совет Иттифоқи ХХР билан муносабатларга катта аҳамият бериб келди, бериб келмоқда. Бу муносабатларнинг нормаллаштирилиши Осиёдаги вазиятга, шунингдек кенг халқаро кўламдаги вазиятга шубҳасиз, ижобий таъсир ўтказган бўлур эди. Бизнинг ХХРга нисбатан позициямиз КПСС XXV съезди қарорларида аниқ-равшан белгилаб берилди. Бу позиция ҳозирги кунда ҳам ўз кучини тўла сақламоқда.

Африканинг жанубидаги аҳвол ғоят жиддий эътибор берилишини талаб этади. Жанубий Африка Республикаси, Жанубий Родезия ҳукмдорлари ва уларни қўллаб-қувватлаб, қуроллантираётган мамлакатлар ҳозир миллий озодлик жараёни муқаррар эканлиги билан гўё ҳисоблашаётганликларини намойиш қилмоқдалар ва бу жараёнга мослашишга урунмоқдалар.

Аммо аслида эса аввалгидек ҳозирда ҳам Зимбабве, Намибия халқларининг, Жанубий Африка Республикаси туб аҳолисининг ўз қонуний ҳуқуқлари учун олиб бораётган ҳаққоний курашига халақит бериш йўлида ҳамма чоралар курилмоқда. Очиқдан очиқ бостириш ва зўравонликдан тортиб сиёсий найранг ва пора бериш йўли билан миллий озодлик ҳаракатини чинакам мустақиллик ва озодлик йўлидан четга буриб юбориш йўлидаги уринишларгача ҳар қандай воситалар ишга солинмоқда.

Ёш мустақил давлат — Ангола Халқ Республикасини қурол кучи билан бўғиб ташлаш йўлидаги уринишлар барбод этилганлигининг ҳаммамиз шоҳиди бўлдик. Ангола Халқ Республикасининг БМТ ишида қатнашиш каби қонуний ҳуқуқини амалга оширилишига халақит бераётган ҳукуматлар ҳануз бор экан, улар бундан ҳеч нарса ютмайдилар, фақат ютқазиб қўядилар. Ангола шу залда ўзининг қонуний ва муносиб ўрнини шубҳасиз, эгаллайди.

Бир неча минг километрлик масофа Совет Иттифоқини Латин Америкасидан ажратиб турибди. Лекин шундай бўлса ҳам бизнинг халқимиз Латин Америкаси халқларига нисбатан дўстлик туйғуларини изҳор қилмоқда, Латин Америкаси мамлакатлари билан яхши муносабатлар ўрнатишга ҳаракат қилмоқда. Шу қитъадаги бир қанча мамлакатларда ва аввало Чилида инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари ҳануз бузилаётганлигига қайғу-алам ва қаҳр-ғазаб билан қарамоқдамиз. Чилида ана шу ҳуқуқ ва эркинликлар сурбетларча, жиноятқорона поймол этилмоқда. Биз бутун тараққийпарвар инсоният билан биргаликда, бундан уч йил муқаддам қамоққа олинган Луис Корвалан ва Чилининг бошқа демократлари озод қилинсин, деб талаб этамиз.

Кейинги вақтларда жаҳон миқёсидаги ишларда халқаро иқтисодий муносабатларни қайта қуриш проблемалари тобора катта аҳамият касб этмоқда. Биз ривожланаётган давлатларнинг халқаро савдо-сотиқда камситиш ва сунъий ғовларга чек қўйиш, халқаро иқтисодий алоқаларда ҳуқуқий тенгсизлик, буйруқбозлик, эксплуатациянинг ҳамма кўринишларини тугатиш ҳақидаги ҳаққоний талабларини қўллаб-қувватлаймиз.

А. А. Громико сўзининг охирида бундай деди: Совет Иттифоқи Бош ассамблеянинг сессияларида муҳокама қилинадиган масалалар халқлар тинчлиги, ҳамкорлиги, эркинлиги ва мустақиллиги манфаатларини кўзлаб ҳал этилишига доим интилаверади. Биз ҳозирги сессияда ҳам барча халқларнинг орзу-тилакларига муносиб бўлган ана шу буюк ва инсонпарвар мақсадларни маъқуллайдиган барча кишилар билан конструктив ҳамкорлик қилишга қатъий қарор берганмиз.

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

ҲАМКОРЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

НЬЮ-ЙОРК, 28 сентябрь. (ТАСС). АҚШнинг Оклахома штатидаги катта анъанавий ярмаркада Совет Иттифоқининг иштирок этишига Америка савдо-саноат доиралари ва жамоатчилиги зўр эътибор бермоқда. Ярмаркада ўтказилган СССР миллий кунининг муваффақияти шундан далолат беради.

Шу куни СССР савдо-саноат палатаси ахборот маркази Оклахома-Ситида ўтказган матбуот конференциясида Америка компаниялари ва банкларининг жуда кўп вакиллари совет экономикаси ютуқлари билан, КПСС XXV съездининг Совет Иттифоқи халқ хўжалигини, совет ташқи савдосини янада ривожлантиришга қаратилган қарорлари билан таништирилди. Ярмарка ташкилот комитети бош директори Гордон Майнц «Оклахома-76» ярмаркасида СССРнинг иштироки энг муҳим воқеа бўлди, деб баҳолади.

Совет экспозицияси жойлашган заллар эрталабдан то ярмарка ёпилгунча ғоят гавжум бўлиб турди. Жуда кўп томошабинлар эътиборини «ТУ-154», «ИЛ-62», «ЯК-40» совет самолётлари, «МИ-6» вертолети, «К-701» трактори моделлари жалб этмоқда. Совет кенг истеъмол моллари, шу жумладан телевизорлар, фотокамералар, соатлар, бадиий ва заргарлик буюмларининг намуналари ҳам катта қизиқиш уйғотди.

Совет Иттифоқи миллий кунида ярмаркада қатнашаётган чет эллик етти иштирокчи орасида энг каттаси бўлган Совет Иттифоқи экспозициясини қарийб 200 минг киши келиб кўрди.

ДЕЛЕГАЦИЯЛАРНИНГ БОШЛИҚЛАРИ УЧРАШДИ

ЖЕНЕВА, 28 сентябрь. (ТАСС). Бугун бу ерда стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги музокараларда СССР билан АҚШ делегациялари бошлиқларининг учрашуви бўлди.

МУРАККАБ ВАЗИЯТ

БАЙРУТ, 28 сентябрь. (ТАСС). Ливан президенти И. Саркис урушни тўхтатиш ва можарони бартараф этиш йўллари тўғрисида сиёсий мулоқат бошлаш учун шарт-шароитлар тайёрлаш йўлида турли сиёсий арбоблар билан маслаҳатлашишни давом эттирмоқда.

Айни маҳалда мамлакатда вазият кескинлигича қолмоқда. Бутун мамлакатда уруш давом этмоқда.

Миллий ватанпарвар кучлар бирлашган қўмондонлигининг Фаластин информация агентлиги эълон қилган баёнотида айтиладики, Байрут — Дамашқ тош йўли ёқасида жойлашган Сурия қўшинлари билан ўнг кучларнинг шу йўлдан шимолдаги отрядлари ўзларининг ўрталарида жойлашган сўл кучлар ва Фаластин қаршилик кўрсатиш ҳаракати позицияларига бир вақтда ҳужум бошлаганлар. Байрут радиосининг хабарига кўра, тўп ўқлари ва ракета қаттиқ ёғдирилгач ҳужум бошланган.

Сайдадан чиқиб, Лимасолга (Кипр) бораётган Кипр пассажир кемаси «Фенисия»га Исроил ҳарбий катерларининг қароқчилик ҳужуми Ливан прогрессив доираларини дарғазаб қилди. Кемада Мисрга бораётган прогрессив социалистик партия раҳбари К. Жумблат бор эди. Исроил катерлари Ливан соҳилидан 20 километр нарида «Фенисия»ни ўққа тутдилар. Ливан миллий ватанпарвар кучларининг раҳбарлари шу жиноий ҳаракатни қоралади ва Исроил шу ҳаракати билан Ливан ватанпарвар кучларига қарши фитнада бевосита қатнашаётганлигини яна бир карра тасдиқлади, деб таъкидлади.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БЕЛГРАД. Косово автоном ўлкасининг Печ шаҳрида ўтказилаётган Умумюгославия симпозиумида меҳнат унумдорлигини ошириш проблемалари муҳокама қилинди. Симпозиумда мамлакат олимлари ва мутахассислари, корхоналари, жамоат ва хўжалик ташкилотларининг вакиллари иштирок этдилар.

ХЕЛЬСИНКИ. Финляндияда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 1976 йилнинг июлида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 7 процент камайди. Мамлакат марказий статистика бошқармаси ана шуни маълум қилди.

РИМ. Италия дорихоналарида кўпгина дорилар етишмаяпти. «Унита» газетасининг маълумотларига кўра, сўнгги кунларда қарийб 40 процент препарат дорихоналарнинг пештахталарида кўринмай қолди. Италия матбуоти мамлакатда сунъий равишда «дори танглигини» вужудга келтиришга ва дори-дармонларнинг нархини яна оширишга урунаётган йирик фармацевтика фирмалари бундай аҳвол учун асосий айбдордирлар, деб таъкидламоқда.

КАРАКАС. Венесуэла авиатранспорт компаниялари учувчиларининг забастовкаси уч ҳафтадан буён давом этмоқда. Иш ташловчилар маъмуриятни муросага келтирадиган таклифларини рад этиб ўзларининг барча талабларини, жумладан учувчилар миллий касаба союзининг ишдан бўшатилган раҳбарлари яна ўз ишларида тикланиши ҳақидаги талаблари қондирилмагунча курашни давом эттиришга қарор қилдилар.

ЖАКАРТА. Мисли кўрилмаган узоқ давом этган қурғоқчилик Индонезиянинг бир қанча қишлоқ хўжалик районларига ёйилди. Марказий Ява вилоятида жуда кенг экинзорлар айниқса қаттиқ зарарланди. Бу ерда қарийб 50 минг гектар шолипоя қовжираб, ҳосили нобуд бўлди. «Компас» газетасининг хабар беришича, бу вилоятда сув ғоят етишмаяпти, баъзи районларда очарчилик бошланди.

(ТАСС, 28 сентябрь).

ҚУРОЛ-ЯРОҒНИНГ БОЗОРИ ЧАҚҚОН

МАПУТУ, 29 сентябр. (ТАСС). Жанубий Африка Республикасидаги шаҳарлардан бирининг оқ танлиларга ишлайдиган қурол-яроғ магазини витринасида катта-катта ҳарфлар билан: «Ҳамма пистолет ва тўппончалар сотилиб бўлди. Патронлар келаси ойда бўлади!» деб ёзиб қўйилган. Иоганнесбургда чиқадиган «Санди таймс» газетасида шу магазиннинг фотосурати берилган. Аммо Жанубий Африка матбуотининг маълумотларига кўра, иркчи давлат бошқа шаҳарларининг магазин витриналарида ҳам шундай деб ёзилган лавҳаларни ўқиб туриш мумкин.

Кейинги вақтларда апартеид режими ватанида қурол-яроғнинг бозори чаққон бўлиб кетди. Африкаликлар ва оқ танли бўлмаган кишиларнинг қонуний ҳақ-ҳуқуқлари учун кун сайин кучайиб бораётган кураши кўламидан чўчиган Претория маъмурлари оқ танли аҳоли ва ҳар хил унсурлардан иборат ҳамфикрларини шошиб-пишиб қуроллантиряптилар. Улар урйиқит қилувчи газандалар отряди тузмоқдалар. Жанубий Африка матбуотининг ёзишича, бу отрядлар «огоҳлантириш хизмати» эмиш.

Тиш-тирноғигача қуролланган ва шу отрядларга мансуб безорилар «оқ танлилар яшайдиган кварталлар»да куну-тун изғиб, кўзларига шубҳали кўринган ҳар қандай африкаликни ушлаб, полицияга жўнатиб турибдилар. Кўнгилли жазо отрядлари қуролсиз африкаликларнинг тинч осойишта намойишларини ўққа тутишда, ишчилардан ўч олишда, полициячи ва солдатлар билан биргалашиб қатнашмоқда. Бундан бир неча кун аввал Кейптаунда ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларида шундай бўлган эди.

КАНАДА. Торонто шаҳрида бўлиб ўтган намойишда 14 мингдан ортиқ ишчи ва хизматчи иштирок этди. Меҳнаткашлар иш ҳақи ва иш шароитини яхшилашни талаб этдилар: Суратда: намойиш вақти акс эттирилган.

ТАСС фотохроникаси.

●

АҚШ. Сибрук шаҳри қурувчилари техника хавфсизлиги қоидаларини бузилишига қарши намойиш ўтказдилар. Суратда: Нью-Гэмпшир штатининг полициячилари намойишни бостирмоқдалар.

АП — ТАСС фотоси.

Агостиньо НЕТО

(Ангола)

ЯККАЛИКДА

Яккаликда бўлганим чоғи
Уйламадим сени, Марина.
Уйимни ҳам ўйлаганим йўқ,
Бувим, ўғлим шу уйда қолган
Ҳикмат каби ёзмадим
хат ҳам.
Яккаликда куйлаганим йўқ!

Якка қолсам, юмилгандек
лаб —
Куйламадим мардона қўшиқ.
Бир қўшиқким —
Чунг халқим куйлаб
Қулликларин қила олур йўқ!

Яккаликда қолганим чоғи,
Уйламадим эзгуликни ҳам.
Бу эзгулик—одамларга бахт,
Юрагимга ўрнашган маҳкам!
Кутдим,

Эсиб тарих шамоли,
Олиб кетсин қора булутни.
Кўз ўнгимда эрта иқболи,
Бир машъала чорлайди
мени...

Ҳайқирган бу бўронни
бир пас —
Энди ҳеч ким тўхтатаолмас!

ТЎЛҚИН таржимаси.

Леонард КОСА

(Жанубий Африка Республикаси)

БИРОДАРЛАРИМГА

Етук одамлар бўлинг.
Ёшлик чўзилиб кетди.
Васийлик мулки битди.
Етук одамлар бўлинг.

Мағрур одамлар бўлинг,
Виждон ҳаётдан қиммат.
Ёлғизми ё ҳамжиҳат —
Мағрур одамлар бўлинг.

Жасур одамлар бўлинг,
Яшаш — курашиш демак.
Лозим ғамингиз емак,
Жасур одамлар бўлинг.

Полвон одамлар бўлинг.
Уч ё шуҳрат учунмас,
Кучсиз кўмак олса, бас,
Полвон одамлар бўлинг.

Софдил одамлар бўлинг.
Давлат ҳозир эмас ҳақ...
Гоҳ-гоҳмас, доим фақат
Софдил одамлар бўлинг.

Саҳий одамлар бўлинг,
Зотан модамас ҳозир.
Бўлса ҳам дамлар оғир,
Саҳий одамлар бўлинг.

Эркин одамлар бўлинг.
Яқин биз кутган нафас.
Бўйсуниш даври эмас,
Эркин одамлар бўлинг.

Э. МУҲАМЕДОВ таржимаси.

СУРАТДА: Осиё ва Африка мамлакатлари ёш ёзувчилари учрашувининг қатнашчилари 28 сентябрь куни В. И. Ленин ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйишди. Тепадаги суратда: Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Комил Яшин учрашувнинг фахрий меҳмонлари даврасида.
Е. Ботиров ва Н. Муҳаммаджонов фотолари.

Новтеж СИНГХ (ҳинд ёзувчиси).

ҚИЗИЛ ГУЛЛАР

(НОВЕЛЛА)

ОЗОДЛИК УЧУН КУРАШГАН ВЬЕТНАМЛИКЛАРГА БАҒИШЛАНГАН

Қачонлардир бу узоқ Шарқ мамлакати устида қуёш порларди, эндиликда у зулмат билан қопланган. Бунинг айбдорлари шу мамлакатни асоратга солган чет эллик келгиндилардир. Эндиликда фақат қушларгина озодликда қолишган, одамлар эса қашшоқ, аянчли ҳаёт кечирмоқдалар. Табиат бу мамлакатга саҳийлик ато этган—унда ҳамма нарса гуллаган ва ҳаёт гаштини сурарди. Лекин, хорижий келгиндилар шу қадар золим ва очкўз эдиларки, ҳатто қулларининг қони ҳам ўзининг қизил рангини йўқотган эди. Уларнинг беллари букилди. Аммо бу мамлакат ўғлонларининг фикри-зикри юксак эди — улар озодлик ҳақида орзу қилишарди.

Четэлликлар жазосиз ўлдириш ва талаш учун ҳамма нарсага — солдат, автоматлар, тўплар, самолётлар, сув ости кемаларига, озиқ-овқат ва қурол-яроғ тўла омборларга эга эдилар. Бу мамлакат кишилари эса оч-яланғоч, оёқ яланг бўлиб, камалак, найза ва болтадан бошқа ҳеч қандай қуроллари йўқ эди, лекин оёқлари остида она ер ётарди, шу сабабли уларнинг юраклари Ватанга меҳр-муҳаббат туйғулари билан ёнарди. Шунинг учун ҳам улар партизан отрядларига киришарди.

Четэллик солдатлар кундузи кўнгилларига келган номаъқулчиликларни қилишаверарди. Улар қишлоқларга ўт қўйишар, экинларга заҳар сепишарди, аёллар ва болаларни қудуқларга чўктиришар, эркакларни эса тириклайин ерга кўмишарди. Аммо тунда навбат партизанларга келарди. Уларни курашга отлантирган, қўлларига болта ва найза тутқазган, қалбларига юртга нисбатан муҳаббат сингдирган инсон оддий деҳқон фарзанди эди. Ташқи кўринишидан ўз дўстларидан фарқ қиладиган белгилари йўқ эди унинг, аммо кўзларига бир боқишнинг ўзи кифоя эди... Бу кўзларни бир кўрсанг албатта халқини зимистон ўрмон ичидан олиб чиқаётиб, кўкрагини ёриб ўз юраги билан худди машъал сингари ҳолдан тойган кишилар йўлини ёритган довюрак ёш йигит ҳақидаги ҳикоя ёдингга тушади. Ҳақиқатан ҳам бу йўлбошчининг кўзлари иккита порлаб турган юракка ўхшарди. Бу кўзларнинг ёрқин шуъласи бутун мамлакат бўйлаб озодлик учқунларини ёйган эди.

Кунларнинг бирида партизанлар йўлбошчиси ўрмоннинг қаеридадир, кичик қишлоқ ёнида яширинганлиги четэллик босқинчиларга маълум бўлиб қолди.

Келгинди солдатлар командири кўзғолончилар раҳбарини тутиш мақсадида қишлоқни қуршаб олди. Аммо қишлоқда фақат болалар бор эди. Генерал уларнинг ҳаммасини тўплаб, ҳузурига келтиришни буюрди.

Генерал маккор ва айёр эди. У болалар анчадан бери оғизларига бир ушоқ нон ҳам олмаганликларини пайқади. У столга дастурхон ёзиш, уни турли-туман таомлар билан тўлдириш, энг чиройли қўғирчоқларни ёйиб қўйишни буюрди. Ҳамма тайёргарлик тугагач болаларни чақирди. Эркалаган ҳолда уларга қуйидаги сўзлар билан мурожаат қилди:

— Мен сизга мана шу ўйинчоқларнинг ҳаммасини бераман, дастурхондаги ҳамма ноз-неъматларни ейишингиз мумкин. Фақат бугунгина эмас, балки ҳар куни шундай бўлади. Менга биргина нарса — партизанлар йўлбошчиси қаерда, қайси ўрмонда яширинганлигини айтсангиз кифоя. Айтсанглар мана шу ерда турган нарсаларнинг ҳаммаси сизники бўлади! Қани?

Генерал бу мамлакатда анчадан бери яшар, маҳаллий тилни яхши биларди. Аммо, унинг сўзига жавобан сукунат ҳукм сургани учун генерал болаларга улар учун нотаниш тилда мурожаат қилгандай туюлди. Болалар чурқ этишмасди. Очликдан тинкаси қуриган айрим болалар стол устидаги ноз-неъматларни кўрмаслик учун юзларини ўгиришди, кўзларини юмиб олишди.

Генерал кутарди. Болалар чурқ этишмасди.

Генерал иржайиб, уларга эркалаб қаради. Болалар ҳам сукут сақлашаверди.

Генерал солдатларга пичоқларини қиндан чиқаришни буюрди. Болалар ҳамон чурқ этишмасди.

— Ҳар бир бола кўксига милтиқ тиранг!— тутоқиб деди генерал. Болалар қимир этмай туришаверди.

Солдатлар, ўт очиш ҳақидаги буйруқни кутишарди, генерал эса ўйга толган, солдатлар эса буйруқни бузишдан қўрқиб қимир этмай туришар, милтиқларининг учи ҳамон болалар юрагига тироғлиқ эди.

«Агар уларнинг ҳаммасини ўлдирсам қишлоқда партизанлар йўлбошчисини қаерда яшириниб ётганлигини кўрсата-оладиган ҳеч ким қолмайди-ку» ўйларди генерал.

У ўз буйруғини бекор қилиб, партизанлар йўлбошчисининг катта портретини олиб келиш ва уни ноз-неъматлар тўла стол устига қўйишни талаб этди. Шундан кейин генерал янада эркалаб ва мўғомбирона деди:

— Чурқ этмаяпсизлар? болалар-ей, гапиришни истамасанглар, майли, сизча бўлсин. Сиз довюрак болалар экансиз, милтиқ тиралган бўлса ҳам қўрқмасдан тураверdingлар. Мен жуда, жуда хурсандман. Лекин ҳақиқатан ҳам сизни отиб ташлашни истайди деб ўйламанг, мени. Шунчаки ҳазиллашган эдим. Сиз мактабда қўядиган спектаклларда шундай бўлишини биласиз-ку. Менинг ҳам сизга ўхшаш болаларим бор, улар денгиз ортидаги жуда узоқ жойда ўз оналари билан яшашади. Сиз ҳам мен учун ўз фарзандларимдайсиз.

Генерал тўхтаб, олдида қатор турган болаларнинг унсиз гавдаларига қаради. Уларнинг лаблари илгаригидек қаттиқ юмилмаган эди, айримлари эса таомлар ва ўйинчоқлар томонга кўз қирини ташлаганди.

— Ҳозир мен сизга ана шу барча ўйинчоқлар ва овқатларни бераман,— сўзини давом эттирди генерал,— фақат стол олдига яккама-якка келишинглар керак, ҳар бирингиз стол ўртасида турган портрет ёнидан ўтасиз.

Генерал шундай йўл билан иродаси бўшроқ болани аниқлаб олишга ва халқ йўлбошчиси яширинган жойни кўрсатиб беради, деб умид боғлаган эди.

Шу вақт болаларнинг бири олдинга чиқди, генерал буни кўриб чексиз қувонди. Бола портрет олдига келиб тўхтади. Генерал ва солдатлар нима бўларкин деб қотиб туришарди. Бола портрет олдида бошини эгди. Сўнгра портрет олдига бошқа бола келиб тиз чўкди, унинг кетидан яна бир бола келиб портретни ўпди. Шундан кейин уччала бола ўйинчоқлар ва таомларга қиё ҳам боқмай портретни кўтариб, бошқа болалар томон олиб кетишди.

Генерал ва унинг солдатларини илон чақиб олгандай бўлди. Улар қуролга ёпишдилар.

— «Шундай болалар яшаётган мамлакатни ҳеч ким енга олмайди!»— кекса генералнинг юраги шундай дерди. Лекин, у бу овозга қулоқ солмасдан болаларни отиб ташлаш ҳақида буйруқ берди:

— Ўт оч!— унинг командаси янгради.

Ўқ овози гумбурлади. Болалар ерга йиқилишди. Бироқ, йиқилишаётганларида ҳам ўз йўлбошчилари, кўзлари машъал бўлиб ёниб турган иккита юракка ўхшаган инсоннинг портретини қўлдан қўйиб юбормасдилар.

Ўшандан бери анча вақт ўтди. Генерал ва унинг солдатлари ўз уйларига кетишга мажбур бўлдилар. Бугун ана шу мамлакат кишилари қушлардек эркин, озод. Ҳар йили қишлоқда ўша қонли жиноят юз берган жойда халқ тўпланади. Эндиликда ўша ерда қизил гуллар, машъал сингари ёрқин гуллар ўсмоқда.

Бу қишлоққа бутун мамлакатдан кишилар келишиб, шу гуллар олдида бош эгадилар.

Русчадан М. МИРҲАМИДОВ таржимаси.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

БОЛАЛАР ЭЛЕКТРОМОБИЛИ

ЗАПОЛЯРЬЕДАГИ Росляков посёлкасида яшовчи инженер Александр Константинович Муравьев ўғлининг туғилган куни унга... электромобиль совға қилди. Бу электромобилни юргизиш осон, олдига ҳам кетига ҳам юради, чироқлари, подфарниклари бор. Беш яшар ўғли Игорь бу электромобилда икки яшар синглиси Танечка билан бажонидил сайр қилади.

Александр Константинович ўғли учун бу электромобилни бир йил мобайнида тайёрлади. Электродвигатель остига юк машинасининг генераторини мослаштирди, ғилдираклари эса, болалар минадиган велосипедчанинг пневматик шинасидан. Машина аккумулятордан куч олади. Унинг қуввати тўрт соат юришга етади.

Инженер Муравьев ҳозир «катталар учун» электромобиль яратиш билан банд. У бу машинанинг тезлиги 60 километрдан ҳам ошса керак, деб тахмин қилмоқда.

В. ЗАСУХИН,
ТАСС мухбири.

«ТЕНГИЗ»—КЎЛ ДЕМАКДИР

ОМСКЛИК олимлар ва ўлкашунослар дунёда суви энг шўр қизил денгиз ўзининг шуҳратини Сибирнинг катта кўллари билан «баҳам кўриши» керак, деб тасдиқлайдилар. Баъзи-бир «тенгиз»лар (Сибирь билан Қозоғистон туташган жойлардаги кўлларни қозоқчасига шундай деб аташади). ҳаддан ташқари шўр сувли кўллар экан. Шўрага ўхшаган думалоқ шўрак ўсимлиги ана шу кўллар сувига тушгач, тезлик билан тузга тўйиниб, афсонавий биллур «қандиллар»га айланаркан.

Лекин тадқиқотчиларнинг диққат-эътиборини кўлдаги экзотика-антиқа манзарагина жалб этмайди. Маҳаллий аҳоли қадим-қадим замонлардан бери кўллардаги сув ва балчиқда даволаниб келган. Курортологлар буннинг учун ҳамма асослар бор, деган аниқ хулосага келишди. Омск областининг жанубидаги Убейда ва Улжай деган Сибирь «тенгиз»ларининг балчиғи бальнеологик сифатлари жиҳатидан мамлакатнинг машҳур курортларидан афзаллик қилади. Ҳозирча улардан унча катта бўлмаган қишлоқ шифохоналаригина фойдаланиб келмоқда.

В. ЛОБОДА,
ТАСС мухбири.
Омск.

ОБУНА ТУГАЛЛАНДИ

Санитария-техника жиҳозлари ишлаб чиқариш экспериментал тажриба заводининг ишчи-хизматчилари 1977 йил газета-журналларига обуна бўлишни уюшқоқлик билан ўтказдилар. Жами 5567 сўмлик матбуот нашрларига обуна бўлинди. Ишчи ва хизматчилардан Н. Герасимова, В. Иванов ва А. Салимовлар 5—10 хил газета-журналларга ёзилишди. Ишчи-хизматчилар «Совет Ўзбекистони», «Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда», «Известия», «Правда», «Гулистон», «Огонёк», «Юность», «Партийная жизнь» каби газета ва журналларга кўплаб обуна бўлдилар.

Обуна ишларини муваффақиятли якунлашда жамоатчи обуначи Н. В. Миляева ташаббус кўрсатди.

О. РАҲМОНОВ.

Реклама ва эълонлар

АҲОЛИ УРТАСИДА ГАЗДАН ФОЙДАЛАНИШ ХАВФСИЗЛИК ҚОИДАЛАРИ ПРОПАГАНДАСИНИ ЯНАДА КУЧАЙТИРИШ МАҚСАДИДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДА.

1976 ЙИЛНИНГ 1 ОКТЯБРИДАН 1 НОЯБРИГАЧА

«ГАЗДАН ФОЙДАЛАНИШ ХАВФСИЗЛИК ОЙЛИГИ»

УТКАЗИЛАДИ

УРТОҚЛАР! УТКАЗИЛАДИГАН ОЙЛИКДА АКТИВ ҚАТНАШИНГ!

Рўзғор газ асбобларидан фойдаланиш қоидаларининг бузилишига йўл қўйманг.

АВАРИЯЛАР ВА БАХТСИЗ ҲОДИСАЛАР РЎЙ БЕРМАСЛИГИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ МАҚСАДИДА ҚУЙИДАГИЛАР МАНЪ ЭТИЛАДИ:

газ қудуқларини ўзбошимчалик билан очиш ва уларнинг ичига тушиш;

газ қудуқлари, гидрозатворларни, контроль қувурларни тупроқ ва ахлат билан кўмиб юбориш ёки уларга зарар етказиш;

газ қувурларидан 1,5 метр масофада дарахт кўчатларини ўтқазиш;

ер устидаги газ қувурларига антенна, арқон ва шунга ўхшаш буюмларни боғлаш;

девордаги кўрсаткичлар, пикетли устунчаларни олиб ташлаш; қўшимча газ приборларини ўзбошимчалик билан ўрнатиш ва янгиларини қўйиш;

қўшимча приборларни ўрнатиш сингари масалалар тўғрисида турар жойингиз бўйича шаҳар ва район газ идораларига мурожаат этинг.

Газ ҳиди пайдо бўлганда дарҳол бинони шамоллатинг, олов ёқманг ва тезда шаҳар ёки район газ идорасининг авария хизматини чақиринг.

БУНИ УНУТМАНГ: ГАЗНИНГ ҲАВО БИЛАН АРАЛАШИШИ НАТИЖАСИДА ПОРТЛАШ ЁКИ ЁНҒИН ЧИҚИШИ МУМКИН.

Газдан фойдаланиш қоидаларига тўла риоя қилингандагина — сизнинг хавфсизлигингиз тўла таъминланган бўлади.

«ТАШОБЛГАЗ» БОШҚАРМАСИ.

Телевидение

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10— Эрталабки гимнастика. 10.30 — Горизонт, қаердасиз! 11.15 — Келди-ю кетди (бадиий фильм). 12.50 — 1976 йил қўшиқлари. 14.25 — Кинопрограмма. 15.25 — М. Шолохов ижоди. 16.25— Биз табиат билан танишамиз. 16.45 — Шахмат мактаби. 17.15 — Концерт. 17.45 — Оилавий суҳбат. 18.15 — Қувноқ ноталар. 18.45 — Янгиликлар. 19.15 — Мультфильм. 19.25 — Фан оламида. 19.55 — Концерт. 20.25 — Қишлоқ: ишлар ва муаммолар. 20.55 — Тандирга қарши (бадиий фильм, 1-серия). 22.00 — «Вақт». 22.30 — Европа чемпионлар кубоги учун футбол мусобақаси: «ПАРТИЗАН» (Югославия) — «ДИНАМО» (Киев).

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Ўқув кўрсатуви. 12.00 — Бадиий ўқиш. 12.30— Жамиятшунослик. 13.00 — Болалар учун телеспектакль. 18.30 — Стартда — ГТО кўпкурашчилари. 18.50 — Халқ контроли экрани. 19.20 — «Ахборот». 19.35 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — Янги урф-одатлар — турмушга. 20.10 — «Ахборот». 20.30 — Дўстлик экрани. 22.00 — «Вақт» (Москва). 22.30 — Пахтакор — мардлар майдони. 22.50 — Концерт.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Тошкент ва тошкентликлар. 19.35 — Угрюм дарё (бадиий фильм, 4-серия). 20.50 — Тошкент янгиликлари. 21.05 — Врач маслаҳати. 21.15 — Ҳужжатли фильм.

Кино

Сотувчи — «ҚОЗОҒИСТОН» (12, 13, 16, 17, 20), «ВОСТОК» (10, 13, 16, 18.30, 21), «ДРУЖБА» (11, 14, 17, 20), «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Сирли ўғирлик — «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 15, 19, 21), «ДРУЖБА» (12, 13.30, 15, 16.30, 20.40), «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Жаноб Септим ресторани — (12, 16, 20), Янги центурионлар (14, 18, 21.45) — «ЧАЙКА».

Ярослав Домбровский — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг «Узводприборавтоматика» ЛОЙИҲА КОНСТРУКТОРЛИК-ТЕХНОЛОГИЯ БЮРОСИГА

етакчи конструкторлар, I, II, III категорияли конструкторлар, қуйидаги ихтисослар бўйича катта инженерлар, инженерлар ва техниклар: алоқа, автоматика ва телемеханика, ҳисоблаш техникаси, приборсозлик, металл конструкциялари (КМД), ностандарт ускуналар, металларни совуқ усулда кесиш технологияси;

меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги бўйича катта инженерлар, юқорида кўрсатилган касблар бўйича токарлар, фрезерчилар, 1—VI разрядли слесарлар ва шогирдлар, машинисткалар, нусха кўчирувчилар

ҚЕРАҚ

Зарур бўлганлар 2—3 йил ичида уй-жой билан таъминланадилар.

Иш жойига бориб келиш учун автомобиль транспорти қатнайди.

Қуйидаги адресга мурожаат этилсин: Тошкент области, Бектемир шаҳри, Лихачев кўчаси, 41-уй.

ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙНИНГ КОНТРОЛЬ-РЕВИЗИЯ БОШҚАРМАСИ АППАРАТИГА

бухгалтерия ҳисобини ва қурилиш ёки саноат экономикасини биладиган катта бухгалтерлар ва бўлим бошлиқлари

КЕРАК

Ёлғизларга ётоқхона берилади. Оилалиларга навбати билан квартира берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона, Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Спорт

САФАРДА МАҒЛУБИЯТ

Биринчи лига футбол командаларининг ўтган шанба куни бўлган учрашувлари пешқадамлар ва турнир жадвалининг сўнггида келаётган командалар тақдири учун жиддий таъсир кўрсатди. Икки пешқадам — «Нефтчи» ва «Қайрат» бу турда ўз мавқеини янада мустаҳкамлаб олди. Бокуликлар ўз майдонида «Терек» футболчилари устидан 3:1 ҳисобида ғолиб чиқдилар. Сафарда ўйнаган «Қайрат» эса ўйинга келмади. Олмаоталиклар худди шу куни «Даугава»ни ... мағлубиятга учради. Энди «Нефтчи» ва «Қайрат» 31 учрашувдан 45 тадан очко тўплади.

«Пахтакор» мухлислари Запорожьеда бўладиган ўйинга умид боғлаган эдилар. Лекин футболчиларимиз рақиб майдонида ишончни оқлай олмадилар. «Металлург» тошкентликлар дарвозасига битта тўп киритиб, «Пахтакор»ни доғда қолдирди. Бу мағлубиятдан сўнг ҳамшаҳарларимиз тўртинчи ўринга сурилиб қолдилар. Учинчи ўринга эса ўз майдонида «Эльбрус» командаси дарвозасига учта жавобсиз тўп киритган «Таврия» чиқди. «Таврия» 32 учрашувдан 41 очкога эга бўлди. Пахтакорчилар эса 40 очко билан қолдилар.

Хавфли зонада келаётган учта команда учун бу тур омадсиз бўлди. Сўнгги ўринлардаги «Эльбрус» ва «Даугава»дан ташқари «Кубань» футболчилари ҳам мағлуб бўлдилар. Улар Ростов шаҳрида бўлган маҳаллий армиячилардан енгилишди — 0:3. Қолган учрашувлар натижаси қуйидагича: «Торпедо» — «Спартак» (Оржоникидзе) — 4:1, «Нистру» — «Колхозчи» —1:0, «Спартак» (Ивано-Франковск) — «Помир» — 3:1, «Кузбасс» — «Звезда» —3:1.

СОВРИН — ТОШКЕНТЛИК БОКСЧИДА

Ёшлар ўртасида боксчиларнинг Бутуниттифоқ турнири Львов шаҳрида ўтказилди. 200 га яқин чарм қўлқоп усталари ғолиблик учун рингга чиқдилар.

Тошкентлик боксчи Владимир Давидов 57 килограммгача бўлган вазнда ҳамма рақибларини ютиб биринчиликни олди. Ундан кейинги 60 килограммликлар вазнида Зокиров юксак маҳорат кўрсатди. Лекин ... «жанг» олдидан шикастланиб қолиб, финал мусобақасида қатнаша олмади. Шунга қарамай унга энг яхши техникани намойиш этгани учун мукофот топширилди.

ГУЛ ШАЙДОСИ.
Ф. Абдурасулов фотоэтюди.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/IX да Инқилоб тонги.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/IX да Тинмасин соз (19.30).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Шимолий Осетия АССРда хизмат кўрсатган артист ЭМИЛЬ КИО раҳбарлигида йирик иллюзион ревю гастроли (19.30).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Экономика институти коллективи катта илмий ходим С. Деҳқонова онаси Шарофхўжа ҚОРАХЎЖАЕВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р—13376. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26. Индекс 64633. В—2656.